

Per Bradley

**Er det rom for postmoderne menigheter i
Metodistkirken?**

En analyse av Metodistkirkens strukturer i møte med
Emerging Churches.

AVH 5015 - Masteravhandling (30 ETCS)

Master i teologi - metodistisk program, våren 2012

Veileder: Førsteamansuensis Roar G. Fotland dr.art.

Det Teologiske Menighetsfakultet

Innholdsliste

1 Introduksjon.....	5
1.1 Personlig bakgrunn	5
1.2 Faglig bakgrunn.....	5
1.3 Problemstilling.....	6
1.4 Materiale.....	6
1.5 Tidligere forskning og publikasjoner	7
1.6 Metode.....	7
1.7 Disposisjon.....	8
1.8 Målsetting.....	8
1.9 Definisjoner og forkortelser.....	9
2 Emerging Churches.....	10
2.1 Historisk bakgrunn for EC.....	10
2.2 Gibbs & Bolgers studie.....	11
2.3 Ni praksiser som kjennetegner Emerging Churches.....	11
2.4 Emerging Churches som en anti-institusjonell bevegelse	24
3 Metodistkirkens struktur	27
3.1 Hvordan lese BoD.....	27
3.2 Hvordan forstå kirkestruktur som teologi.....	28
3.3 Metodistkirkens konstitusjon	29
3.4 Den allmenne tjenesten i Kristus	37
3.5 Den lokale menighet	38
3.6 Den ordinerte tjeneste.....	47
4 En analyse og sammenligning av praksiser i EC og UMC	50
4.1 Teologi integrert i praksiser.....	50
4.2 En praktisk teologi.....	51
4.3 Disiplin og ansvarliggjøring i fellesskapet.....	52
4.4 Guds rike, missio Dei og den forutgående nåde.....	55
4.5 Det sosiale engasjementet.....	56
4.6 Å leve som fellesskap – å lede som én kropp.....	58
4.7 Medlemskap og fellesskap.....	59
4.8 Om kirken.....	61
4.9 En pragmatisk holdning.....	63

4.10 Institusjonalisering og motstand.....	65
4.11 Pastorens rolle	67
5 Konklusjon	70
5.1 Videre forskning.....	71
6 Litteraturliste.....	72

1 Introduksjon

I introduksjonen presenterer jeg problemstillingen og det valgte materialet utfra en personlig og faglig bakgrunn, før jeg ser på tidligere forskning, metodevalg, disposisjon og målsettingen med oppgaven. Til sist kommer et avsnitt med definisjoner av begreper og forkortelser som brukes i oppgaven.

1.1 Personlig bakgrunn

Høsten 2006 hadde jeg mitt første møte med både Det teologiske Menighetsfakultet (MF) og Eddie Gibbs & Ryan K. Bolgers beskrivelse av Emerging Church (EC) bevegelsen. Gibbs & Bolgers studie hadde da nylig kommet ut i bokform og var dermed fortsatt fersk når jeg leste den første gangen. Hele Emerging Church bevegelsen var for meg et nytt felt, men samtidig ga deres beskrivelse også en stor grad av gjenkjennelse. Denne gjenkjennelsen fant jeg både hos meg selv og mine tanker om menighet, men ikke minst også i hvordan misjonsbevegelsen som jeg den gang jobbet i var bygd opp og fungerte.

Slik sett var mye av det Gibbs & Bolger beskrev ikke noe fremmed, men samtidig hadde jeg problemer med å finne de samme tingene som de beskrev i de etablerte kirkesamfunnene, og dermed også i Metodistkirken hvor jeg hadde vokst opp og dermed hadde god kjennskap til.

Hvordan er vi kirke? Finnes det egentlig noen rett eller feil måte, og hvordan kan vi skape gode fellesskap i dagens kultur og samfunn? Alle disse spørsmålene har i forskjellige former utfordret meg de siste årene, og i valg av tema ønsket jeg å ta tak i noen av disse spørsmålene.

1.2 Faglig bakgrunn

Metodistkirken har det siste året satt seg som mål at de i løpet av 3-4 år skal plante tre nye trosfellesskap ¹. Spørsmålet jeg da stiller meg er hvordan disse nye trosfellesskapene skal se ut og fungere. Skal vi kopiere de menighetene vi allerede har (som har mer eller mindre suksess), eller er det rom for å plante trosfellesskap som ser helt anderledes ut enn de vi har i dag?

Det har blitt skrevet mange bøker, artikler og studier når det gjelder Emerging Churches. Mye av det har handlet om dets teologi og ekklesiologi. Men man finner også sosiologer som har gjort studier på Emerging Church bevegelsen. Her finner man blant annet Josh Packards doktoravhandling fra 2008 hvor han viser hvordan EC bevegelsen i sin form er anti-institusjonell.

1 <http://www.dagen.no/Nyheter/Kristenliv/tabid/256/Default.aspx?ModuleId=72726&articleView=true>

Josh Packards doktoravhandling er sikkert interessant ut fra et sosiologisk perspektiv, men like mye finner jeg hans funn interessante ut fra et praktisk teologisk perspektiv. Det at EC bevegelsen er anti-institusjonell virker nemlig å ha konsekvenser for den praktiske teologien.

I årenes løp har det vært ulike forsøk på en tilnærming mellom metodistkirken og EC, et godt eksempel på dette er The Methodist Church in Britain og deres arbeid med Fresh Expressions menigheter/fellesskap. Hva skjer når man prøver å blande inn tanker og verdier fra en bevegelse som i sin form er anti-institusjonell, inn i en institusjon med en nøye definert og fungerende strukturer slik Metodistkirken har? Er disse to kompatible med hverandre, og ligger det tankegods i Metodistkirkens struktur som gjør at disse to passer sammen?

1.3 Problemstilling

For å få svar på noen av disse spørsmålene vil jeg i denne avhandlingen svare på følgende problemstilling:

Hvordan passer Gibbs og Bolgers beskrivelse av Emerging Church med Metodistkirkens strukturer slik de fremkommer i Metodistkirkens lære og kirkeordning?

Min tese er at på tross av tilsynelatende store ulikheter, så har Emerging Churches og Metodistkirken mange likhetstrekk.

1.4 Materiale

Problemstillingen tilsier at det er to bøker som er sentrale. Når det gjelder Emerging Churches vil den viktigste kilden være Gibbs & Bolgers studie «*Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*» fra 2006. I tillegg så vil jeg benytte meg av Josh Packards doktoravhandling fra 2008 med tittelen «*Organizational Structure, Religious Belief, and Resistance: The Emerginc Church*» som i større grad går inn på strukturer og organisasjonsformer innen EC bevegelsen. Begge disse er studier ser på et representativt utvalg av EC bevegelsen, og for meg har det vært viktig å finne litteratur som omtaler kjernen av en bevegelse som på mange måter spriker i ulike retninger.

Når det gjelder Metodistkirkens struktur, så vil primærlitteraturen være «*The Northern Europe & Eurasia Book of Discipline of The United Methodist Church 2009*» som i norsk sammenheng ofte blir omtalt som «Disiplinen», men som jeg heretter vil forkorte med BoD. Av sekundærlitteratur kan nevnes «*The Organization of the United Methodist Church 2009-2012 edition*» av Jack M. Tuell og «*Polity, Practice, And the Mission of the United Methodist Church*» av Thomas Edward Frank.

Sekundærlitteraturen som omtaler Metodistkirkens struktur og organisasjon er primært skrevet av amerikanske forfattere og omtaler dermed i stor grad amerikanske forhold. Selv om lære- og kirkeordningen og dermed strukturen stort sett er den samme, så kan forskjeller i kirkens størrelse og posisjon utgjøre noen praktiske forskjeller. I tilfeller hvor kommentarene avviker vil jeg derfor forholde meg til BoD som er den gjeldende lære- og kirkeordning for Metodistkirken i Norge.

1.5 Tidligere forskning og publikasjoner

Mye er skrevet om både Metodistkirkens strukturer og om Emerging Churches, men jeg har ikke funnet noen arbeider av betydning hvor dette blir satt sammen og sett på i en sammenheng av hverandre.

Det finnes materiale som omhandler The Methodist Church of England og deres arbeid med Fresh Expression. Men disse erfaringene kan ikke direkte brukes hverken når det gjelder The United Methodist Church og Metodistkirken i Norge eller Emerging Churches. Selv om enkelte setter likhetstegn mellom Fresh Expression og Emerging Churches så inneholder disse to begrepene enkelte ulikheter², i tillegg til at The Methodist Church of England har en annen struktur enn Metodistkirken i Norge.

1.6 Metode

Denne avhandlingen handler primært om en analyse og sammenligning av to tekster, slik det fremkommer av problemstillingen.

Men det må også tas hensyn til at disse to tekstene er svært ulike i sin form og innhold. Gibbs & Bolgers bok er et kvalitativt studie hvor de finner en del kjernepraksiser som kjennetegner og er med på å definere EC bevegelsen.

BoD er derimot en kirke- og læreordningen til The United Methodist Church og inneholder blant annet retningslinjer, forordninger, doktriner og veiledende tekster for The United Methodist Church. Denne boken blir forandret hvert fjerde år, og inneholder Metodistkirkens samlede erfaringer. I tillegg så vil jeg bruke andre tekster som utfyller, kommenterer og kommer med innspill til primærmaterialet.

Et slikt møte med tekster som skal analyseres og sammenlignes for å få svar på et forskningsspørsmål krever at man er i stand til å tolke og forstå tekstene som utgjør kildematerialet. Det blir derfor naturlig å velge hermeneutikk som metode.

2 <http://www.freshexpressions.org.uk/ask/emerging>

Det finnes mange ulike definisjoner av hva hermeneutikk er, men jeg vil her bruke Josef Bleichers definisjon hvor hermeneutikk blir definert som en teori eller filosofi om fortolkningen av mening³. Den fortolkningen jeg gjør i møte med tekstens mening blir da avgjørende for min forståelse av teksten. Men denne forståelsen er ikke låst, men er i følge den tyske filosofen Hans-Georg Gadamer i stadig endring⁴ da den stadig endres i møte med teksten ettersom våre forutsetninger endres⁵.

Denne utdypede forståelsen som finner sted ettersom forutsetningene endres og vi i større grad klarer å skille mellom gale og rette fordommer leder oss forhåpentligvis til en mest mulig sann og objektiv innsikt i de tekster vi studerer⁶.

I mitt møte med tekstene som jeg arbeider med i denne oppgaven så vil forståelsen være preget av ulike fordommer som blant annet er farget av min personlige og faglige bakgrunn. I tillegg vil min forståelse av tekstene bli utfordret av at tekstene er av ulike sjangere og dermed må forstås på ulike måter. I BoD finner man alene er rekke ulike sjangere og tekster hvor noen er instruerende mens andre skal regner for veiledende eller endog tekster som skal tolkes utfra den historiske kontekst de ble skrevet i. Slik må jeg i møte med teksten hele tiden være klar over hvilken sjanger teksten er skrevet i for å kunne gjøre meg en oppfatning av tekstens mening.

Når det gjelder Gibbs & Bolgers bok så inneholder studiet tekst og data som allerede er tolket av forfatterne, og hvor forfatterne og studiets informanter kommer til orde om hverandre.

Slik vil man i møte med kildematerialet hele tiden stå overfor en hermeneutisk utfordring i det man vil møte de ulike tekstene med ulike forutsetninger, samtidig som man ønsker å få en mest mulig korrekt forståelse av tekstens innhold og de forutsetninger som ligger til grunn.

1.7 Disposisjon

Jeg vil bruke første del av oppgaven til å gi en redegjørelse av Emerging Churches og Metodistkirkens struktur slik den fremkommer i BoD. I analysen vil jeg så sammenligne Emerging Churches og Metodistkirkens strukturer og teologi. Avslutningsvis kommer det en konklusjonen som både oppsummere innholdet i avhandlingen og gir svar på problemstillingen.

3 Gallagher 1992 : 4

4 Krogh 2009 : 55

5 Krogh 2009 : 55

6 Krogh 2009 : 57

1.8 Målsetting

Metodistkirken Norge, og for den saks skyld Nord-Europe (Norden og Baltikum) har vist en offensiv holdning og en har fått en ny tro på viktigheten av å plante nye trosfellesskap.

Som Metodist, og fremtidig pastor i Metodistkirken er jeg svært positiv til de signaler som har kommet i senere tid, og glad for at det jobbes aktivt med å få på plass en strategi for å plante nye menigheter. Samtidig kjenner jeg på en viss uro over hvilke typer menigheter vi ønsker å plante, og om disse nye trosfellesskapene virkelig vil være attraktive for nye mennesker.

Med denne avhandlingen ønsker jeg å se nærmere på vår struktur og kirkeordning, for å se hvilke rom vi har for å tenke anderledes. Samtidig ønsker jeg også at avhandlingen kan være et lite innspill til det arbeidet og planleggingen som gjøres i dag i prosessen mot å se nye trosfellesskap vokse frem.

1.9 Definisjoner og forkortelser

Når det gjelder Emerging Churches (EC) så finnes det ingen innarbeidede oversettelser. Jeg har derfor valgt å bruke det engelske begrepet i teksten.

Metodistkirken i Norge er en del av The United Methodist Church (UMC). I oppgaven vil jeg som dermed som regel bruke UMC, men der jeg spesifikt snakker om Metodistkirken i Norge så vil jeg bruke «Metodistkirken».

Når det gjelder «*The Northern-Europe & Eurasia Book of Discipline of The United Methodist Church*» så vil alle referanser til boken i teksten være forkortet med den vanlige forkortelsen av boken som er BoD. I fotnotene vil jeg derimot bruke forkortelsen NEEBoD slik at forkortelsen i fotnotene gjenspeiler hele tittelen.

De stedene referansene peker til «*Metodistkyrkans lära och kyrkoordning*» så vil denne i fotnotene være forkortet med MLoK.

2 Emerging Churches

Materialet jeg her vil presentere bygger på to studier av Emerging Churches (EC). Det første studiet ble utført av Eddie Gibbs & Ryan K. Bolger som begge er ansatt ved Fuller Theological Seminary, mens det andre studiet er en doktoravhandling av sosiologen Josh Packard. Store deler av kapittelet vil være basert på studiet til Gibbs & Bolger, mens jeg vil presentere resultatet av Packards studie mot slutten av kapittelet.

I tillegg bruker jeg Asger Christen Højlunds bok « Emerging Churches. En ny måte at være kirke på» som er en presentasjon og diskusjon av studiet til Gibbs & Bolger.

2.1 Historisk bakgrunn for EC

Jeg vil her kort gjøre rede for noe av den historiske bakgrunnen for EC. EC historie er forholdsvis kort, selv om man gjerne finner igjen ulike tradisjoner, teologi, liturgier og en spiritualitet som kan strekker seg langt tilbake i tid.

De konkrete røttene finner man på 80-tallet og ulike kirker og gudstjenester som oppsto ut fra evangelikale og karismatiske miljøer i USA og Storbritania⁷. Dette var sammenhenger og miljøer som hadde et sterkt fokus på å nå lengre ut med evangeliet⁸. I disse miljøene finner man en del store og toneangivende menigheter som Saddleback Community Church, Willow Creek og ulike Vineyard-menigheter⁹.

I Storbritannia var det folk fra Vineyard-bevegelsen som startet de første EC menighetene. Men den historiske bakgrunnen i USA går gjennom større menigheter og kirker som startet underavdelinger eller «kirker i kirker» som var rettet mot generasjon X¹⁰. Gudstjenestene i disse kirkene var direkte rettet mot segmentet de ønsket å nå og bar dermed også preg av kulturen til de man ønsket å nå.

Utover 90-tallet oppstår det for en del en følelse av at man ikke bare står overfor et ungdomsfenomen, men at dette handler om et grunnleggende kulturskifte, hvor postmoderniteten er på vei til å ta over for moderniteten, og en av disse tenkerne ved navn Karen Ward lager tilfeldigvis en hjemmeside med navnet Emerging Church¹¹.

EC har sin bakgrunn i den vekkelsespregede og ofte karismatiske delen av amerikansk og britisk kirkeliv, selv om man blant de sentrale lederne og finner personer med en annen bakgrunn. Det er

7 Højlund 2008 : 15

8 Højlund 2008 : 15

9 Højlund 2008 : 16

10 Højlund 2008 : 16

11 Højlund 2008 : 17

dermed ikke sagt at de ser seg selv som hverken evangelikale eller karismatiske, eller om det vil være et passende begrep å bruke på EC¹². Noen velger å kalle seg postevangelikale, og man ser også i EC oppgjør særlig rettet mot amerikanske megakirker og søkervennlige kirker¹³. Her ser man også en forskjell på EC i Storbritannia og USA da kirkelandskapet og dermed også den historiske bakgrunnen er ulik. EC er dermed ikke en enhetlig bevegelse, men menigheter og personer som deler noe av de samme tankene når det gjelder kirke og kristenliv i en postmoderne kultur.

2.2 Gibbs & Bolgers studie

Eddie Gibbs og Ryan K. Bolger publiserte i 2006 studiet *Emerging Churches: Creating Christian Community in Postmodern Cultures*. Som grunnlag for studiet samlet og analyserte de data fra Emerging Churches i USA og Storbritannia i tidsrommet 2000-2005 og intervjuet femti sentrale EC ledere¹⁴. Gibbs og Bolger er begge tilknyttet Fuller Theological Seminary. Gibbs som professor emeritus i kirkevekst¹⁵ og Bolger som førsteamanuensis i fagområdet kirke i samtidskultur¹⁶.

2.3 Ni praksiser som kjennetegner Emerging Churches

I studiet kom de fram til ni praksiser som kjennetegner Emerging Churches. De tre første blir regnet som kjernepraksiser som en menighet eller kirke må ha for å kunne være en Emerging Church¹⁷. De seks neste praksisen bygger på kjernepraksisene, men alle disse praksisene vil ikke nødvendigvis være tilstede i enhver utgave av EC¹⁸.

De ni praksisene i rekkefølgen som Gibbs & Bolger presenterer dem er hvorav de tre første praksisene utgjør kjernepraksisene: Å identifisere seg med Jesus, å transformere det sekulære rom, å leve som fellesskap, å ta imot den fremmede, å tjene med gavmildhet, å delta som produsenter, å skap som skapte vesener, å lede som en kropp og å forene eldre og nyere spiritualitet.

Asger Christen Højlund som er professor ved Menighedsfakultetet i Århus gav i 2008 ut en boken *Emerging Churches: En ny måte at være kirke på*. Boken har sin bakgrunn i en undervisningsrekke holdt ved Menighedsfakultetet og består for en stor grad av en presentasjon og diskusjon av Gibbs & Bolgers studie. Her setter Højlund praksisene opp etter tre hovedkategorier som ser ut som følgende:

12 Højlund 2008 : 17

13 Højlund 2008 : 18

14 Gibbs & Bolger 2006 : 8, 334

15 <http://www.fuller.edu/academics/faculty/edmund-gibbs.aspx> (besøkt 11-07-2012)

16 <http://www.fuller.edu/academics/faculty/ryan-bolger.aspx> (besøkt 11-07-2012)

17 Gibbs & Bolger 2006 : 43

18 Højlund 2008 : 10

- Formål og mening: Jesus og Guds rike – som består av den første kjernepraksisen; (1) å identifisere seg med Jesus.
- Middel: Kirkens vesen og tjeneste – som innbefatter den tredje kjernepraksisen; (3) å leve som fellesskap, i tillegg til praksisene (4) å ta imot den fremmede, (5) å tjene med gavmildhet og (8) å lede som en kropp.
- Form: Gudstjenesten – som består av den andre kjernepraksisen; (2) å transformere det sekulære rom, sammen med praksisene (6) å delta som produsenter, (7) å skape som skapte vesener og (9) å forene eldre og nyere spiritualitet.

Når det gjelder gjennomgangen av de ni praksisene vil jeg derfor holde meg til Højlunds oppdeling, hvor kjernepraksisen blir etterfulgt av de tilhørende andre praksiser.

2.3.1 Å identifisere seg med Jesus

Den første kjernepraksisen setter for Højlund formålet og meningen til EC¹⁹. EC ønsker i en postmoderne kultur å peke på Guds rike gjennom deres felles praksiser, og legger i en mye større grad fokuset på Guds rike enn de tidligere «purpose-driven»/søkervennlige kirkene har gjort²⁰.

Dette fokuset som også innebar et fokusskifte fra epistlene til evangeliene, har sin bakgrunn i en overbevisning i at noe var feil med kirken²¹. Joe Boyed som er en av informantene i studiet sier: «I read the Gospels over and over. Nothing I was doing on Sunday was what I thought Jesus would be doing if he were here²²».

Ut fra dette lå det også en erkjennelse av at man trengte en ny forståelse av evangeliene, og kjente teologer og missiologer som Nicholas Thomas Wright, John Howard Yoder, David Jacobus Bosch og Lesslie Newbigin har således vært viktig kilder for Emerging Church bevegelsen i sin forståelse av Jesus, evangeliene, Guds rike og missio Dei.

Yoder har blant annet vært viktig for EC i å se på hvilke deler av Jesu liv som skal kopieres i dagens kultur, med tanke på at Jesus liv og virke fant sted i en helt kultur og tid²³. Yoder kommer med følgende utsagn i sin bok *The Politics of Jesus*:

There is thus but one realm in which the concept of imitation holds – but there it holds in every strand of the New Testament literature and all the more strikingly by virtue of the

19 Højlund 2008 : 10

20 Gibbs & Bolger 2006 : 48

21 Gibbs & Bolger 48

22 Gibbs & Bolger 2006 : 47

23 Gibbs & Bolger 2006 : 50

absence of parallels in other realms. This is at the point of the concrete social meaning of the cross in its relation to enmity and power. «Servanthood replaces dominion, forgiveness absorbs hostility. Thus – and only thus – are we bound by New Testament thought to «be like Jesus²⁴».

Missio Dei

Forståelsen av Jesus har sin bakgrunn i hvordan de forstår missio Dei (Guds misjon) – Gud er en Gud som forløser, søker og frelser. Guds oppdrag har alltid vært det samme gjennom GT, NT og gjennom hele kirkens historie. På den måten har EC akkurat det samme oppdraget som kirken til alle tider har hatt – Guds oppdrag²⁵. David J. Bosch som har vært en viktig kilde for EC uttrykker det på denne måten:

It is not the church that has a mission of salvation to fulfill in the world; it is the mission of the Son and the Spirit through the Father that includes the church. Mission is thereby seen as a movement from God to the world; the church is viewed as an instrument for that mission. To participate in mission is to participate in the movement of God's love toward people, since God is a fountain of sending love²⁶.

Dette grunnleggende perspektivet gjør at kirkens retning endrer seg fra en sentripetal (mot sentrum) til en sentrifugal (ut fra sentrum) dynamikk, slik at kirkens sentrale funksjoner blir å utruste, spre ut og multiplisere etterfølgere av Kristus²⁷.

Dermed blir også EC grunnleggende missional i sin form, ved at de ønsker å nå ut til mennesker utenfor de religiøse strukturene, og bringe forsoning og velsignelse der det behøves²⁸.

Men siden missio Dei går forut for kirken, så handler det ikke så mye om å bringe Gud ut til verden, men å finne Gud der han arbeider, og å delta i det han gjør med sine Gud-gitte evner²⁹. Jonny Baker fra menigheten Grace i London sier at «The starting point for mission is that God is a missionary God who is active in the world. God invites and beckons us to join his mission. So in this sense, we join in with what God is doing rather than taking God with us³⁰». Dette gjør at EC også gjerne samarbeider med sekulære organisasjoner, hvis arbeidet de utfører kan kobles til det Guds rikes arbeid handler om³¹.

24 Yoder 1994 : 131

25 Gibbs & Bolger 2006 : 50

26 Bosch 1991 : 390

27 Gibbs & Bolger 2006 : 50-51

28 Gibbs & Bolger 2006 : 51

29 Gibbs & Bolger 2006 : 52

30 Gibbs & Bolger 2006 : 52

31 Gibbs & Bolger 2006 : 53

Guds rike

Guds rike slik det blir forstått av N.T. Wright blir således også en sentral del. Som en av informantene sier: «We don't dismiss the cross; it is still a central part. But the good news is not that he died but that the kingdom has come³²».

N.T. Wright legger til grunn for sitt syn at Guds rike må forstås i kontekst av Jesu liv og samtid, og dermed hvordan Guds rike ble forstått av jødene som hørte Jesu forkynnelse³³. For Wright så handler ikke Guds rike om en fremtidig immateriell himmel, men om den nåtidige verden slik som den vil bli fornyet gjennom nyskapelsen³⁴. Wright skriver i en av sine bøker at “God’s kingdom” in the preaching of Jesus refers not to postmortem destiny, not to our escape from this world into another one, but to God’s sovereign rule coming “on earth as it is in heaven³⁵». Slik blir arbeidet for en sosial transformasjon av samfunnet et uttrykk for en forventning om det som skal komme³⁶.

Dermed er man i EC mer opptatt av livet før døden, enn livet etter døden³⁷. Denne gudsricketankegangen representerer for EC en helt ny måte å leve på, slik at å leve som en Jesu etterfølger er å leve som en misjonær hvor evangeliet blir presentert gjennom levd liv³⁸. På den måten handler det for EC ikke om kirkeform, men om Guds rike³⁹. Slik blir da ikke det primære målet til EC å starte kirker og menigheter, men å skape fellesskap som konkretiserer og synliggjør Guds rike i sin lokale kontekst⁴⁰.

2.3.2 Å leve som fellesskap

Å leve som fellesskap utgjør den tredje kjernepraksisen i Gibbs & Bolgers studie og er i Højlunds bok knyttet opp til kirkens vesen og tjeneste sammen med praksisene: å ta imot den fremmede, å tjene med gavmildhet og å lede som en kropp. Her vil jeg først presentere kjernepraksisen før jeg presenterer de tre praksisene som er knyttet opp mot denne.

ECs ekklesiologi går ut fra deres forståelse av evangeliet og det oppdraget som Jesus gav til sine etterfølgere⁴¹. Ved å være med i en kirke viser man at man er en del av et fellesskap som ønsker å være Jesu etterfølgere. Kirken er således primært menneskene, og ikke stedet man møtes⁴².

32 Gibbs & Bolger 2006 : 54

33 Osborne 2009 : 398

34 VanDrunen 2010 : 22

35 Wright 2009 : 18

36 VanDrunen 2010 : 22

37 Gibbs & Bolger 2006 : 54

38 Gibbs & Bolger 2006 : 58-59

39 Gibbs & Bolger 2006 : 60

40 Gibbs & Bolger 2006 : 61

41 Gibbs & Bolger 2006 : 89

42 Gibbs & Bolger 2006 : 90

Eller som Gibbs & Bolger sier det: «It is a movement and not an institution⁴³.» Kirken er et tegn på Guds rikes komme. Slik er kirke ikke noe som skjer på søndag, men kirke er noe som skjer 24/7 som et fellesskap som synliggjør Guds rike i en verden som trenger forløsning⁴⁴. Jonathan Campbell sier:

In our current cultural crisis, the most powerful demonstration of the reality of the gospel is a community embodying the way, the truth, and the life of Jesus. Healthy community is the life of Jesus living in us and through us. For community to last, our love for one another must be surpassed only by our love for Jesus. If the relationships are grounded on anything other than Jesus, the community will fall – and the sooner the better⁴⁵.

ECs fokus på «evangeliet om Guds rike» til forskjell fra «evangeliet om frelse» skaper en ekklesiologi hvor misjon er integrert med kirken⁴⁶. Dette gudsriket blir således verktøyet for å dekonstruere kirkens praksiser – det viktige er at Guds rike blir legemliggjort i og gjennom fellesskapet, slik at hvor kirken møtes blir gudstjenesteform og strukturer mindre viktig⁴⁷. Slik utfordrer de også prioriteringen av individet som man kan finne i «søkervennlige kirker» og også i tradisjonelle protestantiske kirker⁴⁸.

EC ser på fellesskapet som en «ny familie» utfra Matt 12.48⁴⁹. Slik tar EC med seg trekkene som kjennetegner en familie inn i hva som skal kjennetegner deres fellesskap⁵⁰:

- Familien består av relasjoner som ikke er basert på valg.
 - Man er alltid en del av familien, uansett hva man gjør eller hvor man er.
 - Man trenger ikke en gang å like familien sin, man holder sammen allikevel.
- Om familien møter ens behov er noe man sjeldent tenker på.

Siden en familie primært handler om relasjoner, så forandrer dette også livet til kirken⁵¹. I stedet for å være institusjonell, så blir kirken relasjonell. Slik kommer det også fram i studiet til Gibbs & Bolger når Andrew Jones fra menigheten Boaz i Storbritania kommer med følgende utsagn:

I believe the commitment is relational more than institutional. Emerging people commit to one another and to God, and that commitment is deep and lasting. We are stuck together as

43 Gibbs & Bolger 2006 : 90

44 Gibbs & Bolger 2006 : 90

45 Gibbs & Bolger 2006 : 89

46 Gibbs & Bolger 2006 : 91

47 Gibbs & Bolger 96

48 Gibbs & Bolger 2006 : 93

49 Gibbs & Bolger 2006 : 96

50 Gibbs & Bolger 2006 : 97

51 Gibbs & Bolger 2006 : 97

family, even if we don't like one another⁵².

En overgivelse til et fellesskap av relasjoner blir sett på som sterkere enn en overgivelse til en institusjon⁵³. Således blir overgivelsen til fellesskapet sett på som viktigere gudstjenesten, og det er ikke gudstjenestene og møtene som definerer kirken⁵⁴. Gibbs & Bolger uttrykker det slik i sitt studie:

For Emerging Church leaders, to be faithful Christian without a community is a logical impossibility. Yes, there are meetings but they do not define church. The meetings are scheduled to support the life of the community, but they do not create the community.⁵⁵

Desentraliseringen av EC gjør kirkene tilgjengelige i forskjellige nærmiljøer og blant ulike kulturer, men det sterke relasjonelle aspektet gjør at fellesskapene blir like ulike som menneskene som utgjør dem⁵⁶. Men den sterke overgivelsen til relasjoner i EC gjør at mange EC baserer seg på mindre grupper. I stedet for å vokse på bekostning av kvaliteten på relasjonene ønsker de å reprodusere seg når de føler at det relasjonelle aspektet strekkes for langt⁵⁷. For å sikre seg at alle i fellesskapet deltar så må er det behov for å begrense fellesskapets størrelse.

En misjonal bevegelse

Men det kristne fellesskapet i EC er ikke eksklusivt. Tvert i mot er fellesskapet EC deler med mennesker utenfor trosfellesskapet like sterke som det man deler med mennesker innenfor trosfellesskapet⁵⁸. Ved å fokusere på å *være kirke* ute blant folk istedet for møter og aktiviteter, skaper EC en struktur som er misjonal⁵⁹.

2.3.2.1 Å ta imot den fremmede

Fellesskapet konkretiseres i hvordan de behandler de som står på utsiden. De to praksisene å ta imot den fremmede, og å tjene med gavmildhet handler begge om gjestfrihet og inkludering av de som står på utsiden, og er dermed tett knyttet opp til kjernepraksisen å leve som fellesskap⁶⁰.

Disse praksisene står ikke alene, men er tett knyttet opp mot tanken om Guds rike. Jesus praktiserte Guds rike gjennom sin omgang med de urene og de som stod på utsiden av samfunnet, og brøt ned

52 Gibbs & Bolger 2006 : 97

53 Gibbs & Bolger 2006 : 105

54 Gibbs & Bolger 2006 : 102

55 Gibbs & Bolger 2006 : 102

56 Gibbs & Bolger 2006 : 109

57 Gibbs & Bolger 2006 : 110

58 Gibbs & Bolger 2006 : 107-108

59 Gibbs & Bolger 2006 : 107

60 Gibbs & Bolger 2006 : 117

barrierene som var bygd opp⁶¹.

Nattverden som den sentrale handlingen i Gudstjenesten

Å dele et måltid sammen er en handling som viser gjestfrihet, derfor har nattverden en sentral plass i mange EC. Nattverden blir av noen praktisert som et helt måltid, og andre ganger kan nattverden finne sted i et hjem eller i en kafé-setting (alt etter hva som er kulturelt relevant). Men det sentrale i handlingen er i alle tilfeller gjestfriheten – slik at alle er invitert i å ta del i handlingen ved bordet⁶². Et eksempel på hvordan nattverden oppleves og praktiseres kommer til syne i følgende utsagn av Joe Boyd fra menigheten Apex:

Communion for us is our sharing the bread and cup in the middle of the meal. Everyone is equal when we gather. Somehow through shared meals, open to everyone, the kingdom is extended and the gospel is proclaimed⁶³.

Å skape et trygt sted

Gjestfrihet handler også om å skape et trygt rom for tilbedelse hvor den sårbare finner hvile, og ikke føler seg ekskludert på grunn av kjønn, rase, tvil, handikap, depresjoner eller legning⁶⁴.

Men behovet for et slikt rom handler også om å skape et trygt sted hvor folk bare kan *være*. Dette er en av grunnene til at noen EC driver kaffeer eller lignende som gjør dem i stand til å skape slike trygge møteplasser⁶⁵.

Praktiseringen av en slik gjestfrihet gjør at personer med ulik bakgrunn, ståsted og teologi knytter seg til fellesskapet. Dette skaper både balanse og utfordringer. Men med sine ulikheter gjenspeiler de Guds rike, og således er det overgivelsen til fellesskapet og relasjonene som holder dem sammen⁶⁶.

Evangelisering

Dermed er EC også mer opptatt av at troen praktiseres og synliggjøres gjennom deres verdier og livsstil, enn gjennom å ha et korrekt sett med doktriner. Slik blir det også uttrykt av en av studiets informanter når han sier «community is our apologetic»⁶⁷.

Dette gjenspeiler seg også gjennom hvordan EC praktiserer evangelisering. EC er kritiske til alle former for evangelisering hvor den ufrelste blir sett på som et objekt – da en slik objektstenkning

61 Gibbs & Bolger 2006 : 117 - 118

62 Gibbs & Bolger 2006 : 119

63 Gibbs & Bolger 2006 : 120

64 Gibbs & Bolger 2006 : 121

65 Gibbs & Bolger 2006 : 121

66 Gibbs & Bolger 2006 : 122

67 Gibbs & Bolger 2006 : 124-125

umulig kan speile Guds betingelsesløse kjærlighet⁶⁸. I stedet får evangelisering form som tilstedeværelse gjennom relasjoner, men dette krever også at man lever et liv hvor troen er synlig tilstede i det offentlige liv⁶⁹. Fellesskap og en tro som praktiseres blir sett på som viktigere enn doktriner og læresetninger. Dette gjenspeiler seg også i evangeliseringen hvor man tenker at et forandret liv fører til en forandret tro. Doug Pagitt fra Solomon's Porch uttrykker det på følgende måte: «We are much more involved in inviting them to live differently than to believe differently⁷⁰». Slik blir evangeliseringsstrategien å etterligne Jesus slik han var i møte med andre mennesker⁷¹.

2.3.2.2 Å tjene med gavmildhet

Dette er den andre praksisen som er knyttet opp mot kjernepraksisen å leve som fellesskap og i likhet med den foregående praksisen så handler det om å tjene den fremmede. Også her er det tanken om Guds rike som utgjør grunnlaget, i det gavmildhet og sjenerøsitet utgjør selve essensen i Guds rike⁷². I evangeliene blir dette spesielt synliggjort gjennom Guds kjærlighet og nåde gitt til alle mennesker⁷³.

Urkirken forstod viktigheten av å møte behovene som fantes i deres kontekst, ved å tjene enkene, de foreldreløse og de utstøtte⁷⁴. På samme måte ønsker EC å møte de følte behovene, og de dypere behovene som folk bærer på. Dette gjøres gjennom relasjoner og tillit – slik at man ikke utnytter mennesker i en sårbar situasjon og unngår å se på dem som objekter⁷⁵.

Sann gjestfrihet er når man tilbyr den fremmede alt det man selv har fått fra Gud⁷⁶. I et individualistisk samfunn vil en slik tjenende holdning være desto viktigere⁷⁷.

Helt sentralt er det at dette handler om Guds rike, og at det er Gud selv som gjør det mulig – slik handler det også om spiritualitet, og ikke om humanistisk aktivisme⁷⁸. Og siden kirke er noe som skjer 24/7 så handler ikke dette om programaktivitet, men mer om en måte å leve på⁷⁹.

EC ser Guds rike som først og fremst et alternativt rike med en politisk agenda. Slik at det er et rike hvor de fattige, enkene og de foreldreløse blir vist omsorg, de sultne får mat, og hvor mennesker

68 Gibbs & Bolger 2006 : 126-128

69 Gibbs & Bolger 2006 : 129-130

70 Gibbs & Bolger 2006 : 129

71 Gibbs & Bolger 2006 : 134

72 Gibbs & Bolger 2006 : 135

73 Gibbs & Bolger 2006 : 135

74 Gibbs & Bolger 2006 : 140

75 Gibbs & Bolger 2006 : 140

76 Gibbs & Bolger 2006 : 140

77 Gibbs & Bolger 2006 : 140

78 Gibbs & Bolger 2006 : 140-141

79 Gibbs & Bolger 2006 : 142

lever i fred med hverandre. Det er dette riket EC ønsker å leve ut i sine forskjellige kontekster⁸⁰.

Slik står ikke misjonsbefalingen over budet om å elske sin neste som seg selv, men disse to befalingene står side om side⁸¹. Som Karen Ward uttrykker det: «We are to love one another, and that creates its own attraction. Taking care of the sick and the needy creates all the evangelism we need⁸²».

Tiende

EC gir tienden til de rundt seg som har behov. Slik går ikke tienden til kirken, men ut til personer som de står i relasjon til og som trenger det. Alt handler om å gi videre det man har fått av Gud. På samme måte som tienden ikke blir gitt til kirken ønsker EC at de gavene folk har ikke primært blir brukt i menighetslivet, men at man gjennom arbeidslivet tar del i Guds arbeid i verden⁸³.

2.3.2.3 Å lede som en kropp

Dette er den siste av de tre praksisene som har sitt utspring fra kjernepraksisen å leve som fellesskap.

Med moderniteten forsvant ideen om at vi som kristne arbeider *med* Gud, og ble erstattet med en kommanderende Gud som vi arbeider *for*. Dette synet ble også gjenspeilt i kirkens maktstrukturer med et syn på lederskap som innebar en stor grad av kontroll⁸⁴ og med en teologi som bærer preg av at Gud som gir mens vi bare tar imot.

EC prøver å likne Guds rike ved å unngå alle typer av kontrollerende lederskap. Jesus er menighetens leder, og under han er alle likestilte. Dermed blir lederfunksjonen mer forstått som en tilrettelegger-funksjon, hvor lederens/lederskapets rolle er å tilrettelegge og skape rom for andre⁸⁵. Dette har også sin bakgrunn i teologien man finner hos Paulus, slik Paul Roberts fra menigheten Resonance uttrykker det: «For me the snag with controlling leadership is that it amounts to denial of Paul's theology of the Spirit working in all members of the body⁸⁶».

Guds rike og det allmenne presteskap er den vanlige begrunnelsen for en ikke-hierarkisk modell, men også treenigheten og hvordan de står i relasjon til hverandre blir også av noen brukt som begrunnelse⁸⁷. Valget av en slik ikke-hierarkisk modell gjør at EC leder ut fra konsensus i

80 Gibbs & Bolger 2006 : 146-147

81 Gibbs & Bolger 2006 : 149

82 Gibbs & Bolger 2006 : 135

83 Gibbs & Bolger 2006 : 152

84 Gibbs & Bolger 2006 : 192

85 Gibbs & Bolger 2006 : 192

86 Gibbs & Bolger 2006 : 193

87 Gibbs & Bolger 2006 : 194

fellesskapet.

EC mener også at alle former for hierarkisk lederskap hindrer initiativ og lederskap, og i stedet for hierarkiske og institusjonelle organisasjoner/kirkesamfunn dannes det nettverk⁸⁸.

Å lede ut fra gaver, lidenskap og innflytelse

Selv om EC har valgt en alternativ form for ledelse så vil det naturligvis være behov for noen som leder i ulike situasjoner. Men i EC vil det være personens gaver, lidenskap og innflytelse gjennom tillit som avgjør hvem som leder. Derfor vil det være som regel være forskjellige personer som leder ut fra det behovet som finnes⁸⁹. Men dette vil også bety at man må skape rom hvor den enkelte kan få prøve ut sine gaver og at de kan få mulighet til å vokse i de gavene de har⁹⁰. På samme måte vil de som viser størst overgivelse og lidenskap, og de som oppnår tillit og innflytelse i en gruppe ofte fremstå som ledere⁹¹. Dermed vil det være ledere som anerkjennes av fellesskapet, uten at de nødvendigvis vil ha noen tittel eller offisiell rolle⁹². Men det viktigste er at avgjørelser blir tatt i fellesskap, om det så blir gjort i et lederteam, eller av hele menigheten som fellesskap⁹³.

2.3.3 Å transformere det sekulære rom

I Gibbs & Bolgers studie så utgjør praksisen med å transformere det sekulære rom den andre av tre kjernepraksiser. I Højluns bok blir denne kjernepraksisen knyttet sammen med praksisene å delta som produsenter, å skape som skapte vesener og å forene eldre og ny spiritualitet, slik at de er med på å beskrive form og gudstjeneste. Højlund setter denne kjernepraksisen til sist i sin oversikt slik jeg også har valgt å gjøre her. De andre praksisene som er knyttet opp mot denne kjernepraksisen kommer så i etterfølgende underkapitler.

Det sekulære som hellig

Når dette Gudsriket går inn i de eksisterende kulturer så følger det ikke skillet som det moderne samfunnet har skapt, mellom hellig og sekulært, men alle aspekter av livet må bli gjort hellig⁹⁴.

Følgende sitat fra Madeleine L'Engle i studiet til Gibbs & Bolger illustrerer dette: «There is nothing so secular that it cannot be sacred, and that is one of the deepest messages of the Incarnation⁹⁵».

Ved å fjerne ideen om at det finnes et sekulært rom, skaper de også en spiritualitet som omfavner

88 Gibbs & Bolger 2006 : 195

89 Gibbs & Bolger 2006 : 199

90 Gibbs & Bolger 2006 : 200

91 Gibbs & Bolger 2006 : 201-202

92 Gibbs & Bolger 2006 : 203

93 Gibbs & Bolger 2006 : 205

94 Gibbs & Bolger 2006 : 65-6

95 Gibbs & Bolger 2006 : 65

hele livet, og som står i kontrast til modernitetens dualisme⁹⁶. Slik kan EC bruke sekulær musikk i sine gudstjenester, hvor den ikke gjør kirken mer verdslig, men hvor den sekulære musikken blir gjort hellig fordi den blir brukt til å ære Gud⁹⁷.

På samme måte mener de at moderniteten har presset kristen praksis i to sidespor hvor Gud enten blir forstått som immanent eller transcendent – men hvor EC ønsker å gjenkjenne Guds arbeid i den materielle verden samtidig som den usynlige virkeligheten også er reelt tilstede⁹⁸.

Slik får også det visuelle betydning i gudstjenesten som et middel til å se Gud, på samme måte som man mener man kan se Gud gjennom glimt av godhet og skjønnhet i det daglige liv⁹⁹.

I kulturen

EC ønsker å ta del i den kulturen som omkranser dem, ikke bare ut fra et misjonalt synspunkt, men at man som kristen og som kirke kan være tro både til troen og kulturen, slik at man som kristen ikke trenger å være en kulturell «outsider». Dette er også en del av kallet om å leve som Jesu etterfølgere, og å gjenkjenne Guds arbeid i alle samfunnsområder¹⁰⁰. Slik er EC sterkt knyttet opp mot den lokale kulturen. De bruker ikke kulturelle uttrykk for å være trendy, men for at folk kan være ærlige i møte med Gud¹⁰¹.

Linearitet og historiene

Med moderniteten kom også et ønske om å skape struktur og orden på alle samfunnsområder, slik at også kirken ble preget av orden og linearitet i sine praksiser og gudstjenester. EC mener at en slik linearitet gjør at man bare forteller én historie – og da denne historien kan være fordreid i forhold til sannhet, så vil EC erstatte lineariteten og den ene historien med mange historier som alle vil inneholde deler/bruddstykker av sannheten, og tilsammen utgjøre en helhet¹⁰².

Protestantiske kirker og skriftkultur

De protestantiske kirkene oppsto i en skriftkultur som ikke lenger eksisterer på samme måte. Derfor ønsker EC å uttrykke evangeliet på en måte som strekker seg ut over skriftkulturen og den lineariteten man som regel finner i gudstjenestefeiringen, slik at kirken ligner mer på resten av livet¹⁰³.

På samme måte ønsker de å bringe kroppen tilbake inn i gudstjenesten. Hvor reformasjonen hadde

96 Gibbs & Bolger 2006 : 66

97 Gibbs & Bolger 2006 : 71

98 Gibbs & Bolger 2006 : 72-73

99 Gibbs & Bolger 2006 : 72

100 Gibbs & Bolger 2006 : 75

101 Gibbs & Bolger 2006 : 77

102 Gibbs & Bolger 2006 : 68

103 Gibbs & Bolger 2006 : 73

sitt fokus på det talte Ordet ønsker EC å ha fokus på det erfarte Ordet, slik at kropp og spiritualitet henger sammen¹⁰⁴.

2.3.3.1 Å delta som produsenter

Å delta som produsenter er den første av tre praksiser som er knyttet opp mot kjernepraksisen å transformere det sekulære rom. I gudstjenesten og i tilbedelsen vil full deltakelse bety at man bringer alt til Gud – det vil si at man tar med seg sin verden, sin kultur og sin materielle virkelighet, slik at man ikke prøver å flykte fra det virkelige livet gjennom skuespill eller ved å skille det hellige fra det sekulære¹⁰⁵. Dette ønsket om en integrert tilbedelse uttrykkes av Kester Brewin fra menigheten Vaux i London på denne måten:

Sitting in pews; standing up; sitting down; the same format each week. It just wasn't working for us. We saw that if worship was about gift, then what we brought to worship had to be integral to us, something meaningful from who we were¹⁰⁶.

Også her er tanken om Guds rike som et alternativ som er den bærende pilaren. I Guds rike er et kongedømme av prester, hvor ingen står i posisjon over en annen. Slik finner også EC inspirasjon i urkirkens praksis, hvor Paulus oppfordrer alle til å delta med det Gud har gitt dem¹⁰⁷.

EC ser på søkervennlige kirker som et eksempel på modernitetens konsumorienterte og individualistiske spiritualitet¹⁰⁸. Således hevder de at en slik spiritualitet tar vekk kirken som fellesskap og gjør om kirken til et fysisk sted hvor man kan få servert et åndelig produkt¹⁰⁹.

I stedet ønsker EC å gå fra at alle er konsumenter til at alle er produsenter. Dette betyr at de som har gave til å lede fortsatt vil lede, men at det skapes rom for at alle kan bidra med sine gaver og med sine levde liv¹¹⁰. Dette prinsippet gjelder ikke bare gudstjenesten da tilbedelsen som skjer gjennom hele uken i smågrupper, familien, i nabolaget og på jobben har like stor betydning som tilbedelsen som skjer under gudstjenesten¹¹¹.

2.3.3.2 Å skape som skapte vesener

Bakgrunnen for praksisen å skape som skapte vesener finner vi primært i skapelsesberetningen. Gud

104 Gibbs & Bolger 2006 : 78

105 Gibbs & Bolger 2006 : 155

106 Gibbs & Bolger 2006 : 155

107 Gibbs & Bolger 2006 : 156-157, 1. Kor 14,26

108 Gibbs & Bolger 2006 : 157

109 Gibbs & Bolger 2006 : 157-158

110 Gibbs & Bolger 2006 : 159-160

111 Gibbs & Bolger 2006 : 160

er en skapende Gud, og mennesket som er skapt av Gud i Guds bilde er således skapt til å selv skape¹¹².

Denne kreativiteten som alle mennesker har knyttes dermed også opp til den aktive deltakelsen i tilbedelsen. Når kreativiteten rettes mot Gud er det i seg selv et uttrykk for tilbedelse¹¹³, slik det også forklares her av Kester Brewin:

In short, the act of giving created gifts is central to our worship. We bring something of who we are, something that has taken our time, not just our money, something that uses the gifts we have been given, and offer that in worship¹¹⁴.

2.3.3.3 Å forene eldre og nyere spiritualitet

Praksisen å forene eldre og nyere spiritualitet er den siste av tre praksiser som er knyttet opp mot kjernepraksisen å transformere det sekulære som, og som dermed også bør ses i sammenheng med gudstjenesten og tilbedelsen.

EC henter inspirasjon fra et utall kilder. Dette har også sin bakgrunn i at når EC ikke lenger ser noe skille mellom det sekulære og hellige så vil alle deler av livet innbefatte en form for spiritualitet¹¹⁵.

De fleste EC-ledere i Storbritania har sin bakgrunn i den karismatiske bevegelsen¹¹⁶, men i EC blir det nok mer korrekt å snakke om en form for post-karismatikk, hvor man i større grad vektlegger det kontemplative, tradisjonelle praksiser og hverdagslivet¹¹⁷.

På den måten har EC en eklektisk spiritualitet, hvor de prøver ut og mikser fra de ulike kilder og tradisjoner. I EC finner man en spiritualitet som er inspirert av både keltiske tradisjoner, ulike liturgiske tradisjoner og fra klostertradisjoner¹¹⁸. Men spiritualitet ses i rammen av fellesskapet, slik at den ikke blir eksklusiv og privatisert¹¹⁹.

Symbolene i tilbedelsen er også viktige, og her får særlig nattverden en sentral plass, hvor fellesskapet er samlet rundt nattverdsbordet for å feire den oppstandne¹²⁰. Men til sist så er det viktigste at livet blir forandret og får dybde i møte med Gud¹²¹.

112 Gibbs & Bolger 2006 : 175

113 Gibbs & Bolger 2006 : 176-177

114 Gibbs & Bolger 2006 : 177

115 Gibbs & Bolger 2006 : 217

116 Gibbs & Bolger 2006 : 220

117 Gibbs & Bolger 2006 : 222

118 Gibbs & Bolger 2006 : 220, 224, 227

119 Gibbs & Bolger 2006 : 223

120 Gibbs & Bolger 2006 : 229

121 Gibbs & Bolger 2006 : 234

2.4 Emerging Churches som en anti-institusjonell bevegelse

Sosiologen Josh Packard har i sin doktoravhandling fra 2008 «Organizational Structure, Religious Belief and Resistance: The Emerging Church» undersøkt seks amerikanske EC av ulike størrelser fra 20 – 250 medlemmer, med den konklusjon at EC aktivt motarbeider alle former for institusjonalisering¹²².

Vanlige organisasjonsteorier vil tilsi at alle organisasjoner som vokser eller skal bestå over en viss tid, må bli institusjonalisert for å overleve. En slik institusjonalisering vil over tid ta bort mye av det opprinnelige særpreget til et kirkesamfunn og utgjør en fare for personer og organisasjoner som ønsker å bevare et individuelt uttrykk¹²³. Josh Packard hevder gjennom sitt studie at EC både overlever og vokser uten å bli institusjonalisert, ved at de bevisst bruker ulike strategier for å stå i mot en institusjonalisering¹²⁴.

Unngå rutiner

EC har ikke lagd en ny modell som de mener er overlegent det som har vært før, istedet har de plukket fra forskjellige modeller og tradisjoner. Dette har gjort at de både har kunnet dra fordelene av de forskjellige styrkene til de ulike modellene, samtidig som det har hjulpet dem til å unngå institusjonalisering. For eksempel så kan man i en Emerging Church menighet oppleve at avgjørelser blir tatt på ulike måter alt etter som man finner fordelaktig, og at det ikke finnes noen preferanser for å velge en modell over en annen¹²⁵. Å unngå rutiner er også en viktig strategi for å skape et autentisk fellesskap¹²⁶.

Begrense pastorrollen

En annen viktig strategi EC bruker for å unngå institusjonalisering er å begrense rollene til de profesjonelle, her vanligvis forstått som pastorsrollen¹²⁷. I tradisjonelle institusjoner vil pastoren spille en nøkkelrolle, og være en av de som opprettholder institusjonen.

I EC vil derimot pastorrollen være begrenset, slik at mange av de oppgavene en pastor tradisjonelt ville ha utført nå blir gjort av menighetens medlemmer utfra deres ønsker, evner og kall¹²⁸. Dermed vil menighetens aktiviteter oppstå og dø ut naturlig, da pastoren hverken vil ta initiativ til eller opprettholde aktiviteter¹²⁹.

122 Packard 2008a : 7

123 Packard 2008a : 2

124 Packard 2008a : 2-3

125 Packard 2008a : 4

126 Packard 2008a : 3

127 Packard 2008a : 4

128 Packard 2008a : 5

129 Packard 2008a : 5

På samme måte ser man at EC ikke ønsker å utarbeide en spesifikk ideologi eller sett med doktriner, slik at de enten bruker utsagn som favner bredt eller holder seg til allmenne trosbekjennelser som den apostoliske eller nikenske trosbekjennelsen¹³⁰.

Organisasjonskarakteristikker

Til sist her vil jeg ta med Packards oversikt over karakteristikkene til ulike organisasjoner, da det er med på å synliggjøre forskjellene mellom EC og et tradisjonelt kirkesamfunn som UMC.

130 Packard 2008a : 5

Packards organisasjonskarakteristikker¹³¹:			
	Dominerende	Alternative	Motstand
Eksempel	Megakirker, tradisjonelle kirkesamfunn.	Husmenigheter, kirke i kirke (kirker som har egne ungdomsmenigheter o.l.)	Emerging Churches, tidlige kvekere
Struktur	Den dominerende institusjonaliserte strukturen er et rasjonelt byråkrati karakterisert av en klar arbeidsfordeling med et etablert sett av regler og prosedyrer, og hvor de ulike posisjonene befinner seg i et hierarkisk system.	Den alternative organisasjonen er flat, praktiserer et roterende lederskap og tar avgjørelser i konsensus eller i en demokratisk prosess.	Organisasjoner som viser motstand understreker betydningen av en skiftende maktbase, avgjørelses-prosesser er bevisst ikke-institusjonaliserte, og arbeid blir utført etter evne og vilje.
Prosess	Et rasjonelt byråkrati ansetter profesjonelle fulltidsarbeidere med en spesifikk utdanning og formelle kvalifikasjoner.	Alternative organisasjoner bruker deltidsarbeidere og frivillige, så vel som fulltidsarbeidere. Passende utdanning blir verdsatt der dette er grunnleggende nødvendig.	Arbeidere i organisasjoner som viser motstand er normalt deltidsarbeidere eller frivillige. Erfaring blir verdsatt over utdanning og formelle kvalifikasjoner.
Ideologi	Dominerende organisasjoner er vanligvis sekulariserte og opererer i de fleste samfunnsområder, samfunnsområdene de opererer i er vanligvis kun begrenset av deres ideologi. De har vanligvis en stor grad av kontroll over alle sine aktiviteter innenfor organisasjonen.	Alternative organisasjoner søker vanligvis likesinnede grupper for samarbeid. Mens de beholder full kontroll over sitt interne arbeid er de villige til å gi slipp på noe av kontrollen til andre organisasjoner når det gjelder eksterne aktiviteter.	I organisasjoner som viser motstand søker medlemmene bevisst muligheter for å slippe kontrollen. I disse organisasjonene anerkjenner de at alle sider av livet er knyttet sammen og hindringer for å delta blir i så stor grad som mulig fjernet.

¹³¹ Packard 2008b : 66, egen oversettelse

3 Metodistkirkens struktur

I dette kapittelet som omhandler Metodistkirkens struktur så vil kildemateriale i hovedsak være The Northern Europe & Eurasia Book of Discipline of the United Methodist Church 2009 (BoD) og kommentarer til denne. BoD er Metodistkirkens lære- og kirkeordning, og den utgaven jeg baserer meg på er en tilpasset regional utgave. Denne utgaven bygger på The Book of Discipline of The United Methodist Church 2008 og er gjeldende for de to biskopsområdene Nord-Europa og Eurasia. Kommentarene jeg bruker er «Polity, practice and the mission of the United Methodist Church 2006 edition» av Thomas Edward Frank og «The organization of the United Methodist Church 2009-2012 edition» av biskop Jack M. Tuell.

3.1 Hvordan lese BoD

Metodismens far John Wesley lagde selv aldri en bok som BoD da han ikke hadde noen ønsker om å lage en kirke som stod utenfor den anglikanske kirken som han selv tilhørte. I England var metodismen en bevegelse i Den anglikanske kirke og ble først kirke når den kom til Amerika hvor det ikke fantes en nasjonal kirke. Mens Wesleys referater fra de første konferansene for Metodistselskapet i England danner det første grunnlaget både for konferansene og for BoD¹³².

Fokuset for den første konferansen i 1744 var på praktisk teologi – hvor følgende tre spørsmål stod på agendaen:

1. What to teach; 2. How to teach; and, 3. What to do; that is, how to regulate our doctrine, discipline, and practice¹³³.

Referatet fra konferansen er utarbeidet som spørsmål med tilhørende svar, som en katekisme¹³⁴. For metodistene gikk doktrine og disiplin hånd i hånd, slik at tro ble etterfulgt av praktisk handling. På den måten lærte metodistene å bli praktiske teologer. Fra den første konferansens referat kan man så følge linjene helt fram til dagens utgave av BoD.

Det viktige å merke seg her er at BoD ikke skal leses som en lovbok alene. Den inneholder blant annet beskrivelser av UMC historie og arv. I tillegg finner vi deler som kun er veiledende, heriblant de sosiale prinsipper¹³⁵, og de allmenne regler som står som et eksempel på hvordan troen viste seg i handling i en viss kontekst. De allmenne regler må dermed forstås utfra sine tre generelle prinsipper

132 Frank 2006 : 46

133 Frank 2006 : 46, siter av Frank fra Wesleys Works 8 s275

134 Frank 2006 : 46

135 Fotland 2010 : 224

om å gjøre det gode, ikke gjøre det onde og bruke nådemidlene¹³⁶.

Slik vil man også til en viss grad skille mellom det som står i konstitusjonen, og som dermed er beskyttet mot endringer ved hjelp av et sett restriksjoner, og resten av BoD som kan bli endret ved hjelp av simpelt flertall på Generalkonferansen.

BoD inneholder dermed både historie, etisk veiledning, doktriner og teologi, og bestemmelser som styrer kirkens liv og orden, og hvor man i alle deler kan lese en teologi som er inkorporert i kirkens praksiser.

Frank ber oss også om å lese BoD og som en uavsluttet samtale som begynte for lenge siden og som vil fortsette langt inn i framtiden¹³⁷. Vidt forskjellige personer har satt sitt preg på BoD slik at man der kan finne deres lidenskap, bekymringer og håp¹³⁸, slik skal også BoD ses på som en bok full av historie, samtidig som den stadig forandres. Slik er den en vital del av det fellesskapet som UMC utgjør¹³⁹. Man kan således også si at BoD inneholder kirkens kollektive erfaring og visdom.

3.2 Hvordan forstå kirkestruktur som teologi

Systematisk teologi har i ettertid ikke blitt regnet som John Wesleys sterkeste side. Det betyr ikke at han ikke hadde evnene, men hans energi ble investert inn i å utarbeide praksiser, hvor teologien var inkorporert i disse praksisene¹⁴⁰. Disse praksisene bestod blant annet av salmer, kjærlighetsmåltider, konferanser, klassemøter, journalskriving, vitnesbyrd, disiplin, systemet med omreisende predikanter osv¹⁴¹.

De fire praksisene som Richey nevner som spesielt viktige med tanke på å forstå ekklesiologien er systemet med omreisende predikanter/tilsyn, disiplinen, kirken som konneksjonal, og kirkens universelle enhet¹⁴². Hvordan disse praksisene skal forstås og praktiseres finner man i nettopp BoD.

Disiplinen, som BoD også blir kalt, var det navnet amerikanske metodister ga til de leveregler som Wesley hadde utarbeidet for metodistene. Fra å være en liten traktat i 1784 som beskrev kristen praksis, har den i dag vokst til over syvhundre som blant annet beskriver hvordan kirken er organisert med dets regler og forordninger, og kirkens lære¹⁴³. Dermed vil BoD også være et viktig element i å forstå Metodistkirkens teologi og etikk, da teologien må forstås innbakt i praksisene¹⁴⁴.

136 Fotland 2010 : 224

137 Frank 2006 : 18

138 Frank 2006 : 19

139 Frank 2006 : 18

140 Richey 2005 : ix

141 Ibid

142 Ibid

143 Ibid

144 Richey 2005 : xi

Når jeg da i denne oppgaven bruker tid på å forklare Metodistkirkens struktur, så er det samtidig et studie av Metodistkirkens teologi – inkorporert i kirkens praksiser, og strukturer.

Kirkens oppbygging og struktur

At Metodistkirken er konneksjonal betyr at ingen deler av kirken lever autonomt for seg selv i isolasjon fra resten av kirken. Hver enkelt menighet og dermed også hvert enkeltmedlem er knyttet sammen. Dermed står ikke den enkelte menighet alene, men er underlagt en større struktur og myndighetsorganer som står over den enkelte menighet.

For å kunne si noe om strukturene (og dermed også teologien) som definerer lokalmenigheten, og dermed også kunne se på hvordan EC vil kunne passe inn i metodistkirkens strukturer, må man se på hvordan hele kirken er oppbygd.

3.3 Metodistkirkens konstitusjon

Konstitusjonen utgjør det formelle grunnlaget for Metodistkirken som kirkesamfunn og består av fem hoveddeler i tillegg til en introduksjon. Den første delen er en generell del som blant annet omhandler trosgrunnlaget og relasjonen UMC står i i forhold til den universelle kirken.

Del to handler om organisasjonen, her i betydningen av konferansene. Den tredje delen tar for seg episkopatet og tilsynsordningen, før man har to avsluttende deler som omhandler kirkens rettsvesen og regler for endringer i konstitusjonen¹⁴⁵.

Konstitusjonen er i stor grad bygd ut fra et maktfordelingsprinsipp med en lovgivende, utøvende og dømmende del. Konferansene og episkopatet har vært to faktorer som har fulgt kirken helt siden 1744¹⁴⁶ som henholdsvis lovgivende og utøvende del, mens kirkens rettsvesen med juridiske råd som en dømmende del har kommet inn senere.

Jeg vil i min behandling av elementene i konstitusjonen i stor grad konsentrere meg om del II og III som omhandler konferansene og episkopatet, i tillegg til en mindre del om det juridiske råd fra del IV i konstitusjonen. De kapitlene som

Når jeg går gjennom de ulike elementene nevnt i konstitusjonen vil jeg også trekke inn de kapitlene i BoD som i mer detaljert grad behandler de ulike elementene, og ikke gjøre et skille på hva som er i konstitusjonen og hva som står i resten av BoD. Ved ønske om endringer i BoD vil det være nødvendig å vite hvilke deler som er fundert i konstitusjonen, og dermed ikke uten videre kan endres, men ellers har ikke dette noen praktisk betydning.

145 NEEBoD 2009 : 45-61 (§1-61)

146 Frank 2006 : 118

3.3.1 Organisering i konferanser

Hele Metodistkirken er organisert i konferanser slik det er definert i konstitusjonen, med generalkonferansen på toppen – og pastoratkonferansene nederst. For å forstå oppbyggingen kan man kort sette det opp på denne måten:

Generalkonferansen

- Generalkonferansen er høyeste myndighet, og avholdes hvert fjerde år,
- Delegatene er likt fordelt mellom lekfolk og ordinerte.
- Konferansen består av minimum 600 og maksimalt 1000 delegater.
- Det er kun Generalkonferansen som kan uttale seg på vegne av hele kirken.

Juridiksjons- og sentralkonferanser

- Hvor man har juridiksjonskonferanser i USA (5 stk) og sentralkonferanser for kirken utenfor USA (7 stk).
- Konferansene består av ett eller flere biskopsområder.
- Sentralkonferansen for Nord-Europa og Eurasia som Norge er en del av, består av årskonferansene i Norge, Danmark, Finland, Estland, Russland, Moldova og Ukraina.
- Juridiksjons- og sentralkonferansene velger biskoper, i tillegg utgir sentralkonferansene en regional utgave av BoD som er tilpasset regionens behov og lovverk.
- Disse konferansene holdes hvert fjerde år i etterkant av Generalkonferansen.

Årskonferanser

- Årskonferansene samles hvert år.
- Norge utgjør en egen årskonferanse tilhørende biskopsområde for Nord-Europa, som i tillegg består av årskonferanse i Finland (2 stk), Danmark og Estland.
- En biskop tilhørende biskopsområdet som konferansen tilhører leder årskonferansen.
- Det etterstrebes et likt forhold mellom lekdelegater og ordinerte delegater.
- Årskonferansen velger delegater til sentral- og Generalkonferansen.

Pastoratkonferanse

- Pastoratkonferansen holdes årlig i hver menighet eller pastorat.

- Et pastorat kan bestå av en eller flere menigheter.
- Konferansen ledes av tilsynsmann for det distriktet menigheten tilhører.

3.3.2 Generalkonferansen

Metodistkirkens struktur og oppbygging kan sammenlignes med maktfordelingsprinsippet, hvor man har en lovgivende, utøvende og dømmende makt¹⁴⁷. Generalkonferansen er kirkens høyeste lovgivende organ i alle konneksjonale saker¹⁴⁸, og kan dermed således sammenlignes med det norske stortinget eller med den amerikanske kongressen¹⁴⁹. Som høyeste organ definerer og delegerer den fullmakter til kirkens øvrige enheter, inkludert biskoper, prestskapet og lekfolk¹⁵⁰. I motsetning til både stortinget og kongressen så møtes samles Generalkonferansen kun hvert fjerde år. Dette skjer i april-mai¹⁵¹, hvor Generalkonferansen er samlet i 11 dager¹⁵².

Hver årskonferanse får sende minimum to delegater, slik er også de minste årskonferansene sikret deltakelse, antallet delegater som en årskonferanse får sende regnes ellers ut ifra henholdsvis antallet ordinerte og kirkemedlemmer i konferansen¹⁵³. Hele Generalkonferansen består totalt av 600-1000 delegater, hvorav like mange ordinerte som lekdelegater, hvorav minst halvparten av de valgte delegatene må være tilstede for at konferansen skal være beslutningsdyktig¹⁵⁴.

Den norske årskonferanse får sende minimumsantallet – altså en ordinert og en lekdelegat.

En av kirkens biskoper leder Generalkonferansen, men ellers har biskopene hverken stemme- eller talerett¹⁵⁵. Dette har sammenheng på hvordan Metodistkirken ser på tilsynsordningen, og dermed biskopsgjerningen.

Alle medlemmer og organisasjoner i Metodistkirken har rett til å sende inn forslag til Generalkonferansen, slik blir de demokratiske rettighetene til hvert enkelt medlem sikret¹⁵⁶.

Det er kun Generalkonferansen som har rett til å uttale seg på vegne av hele kirken¹⁵⁷. Derfor vil man på Generalkonferansen vedta ulike resolusjoner som omhandler tidsaktuelle temaer – disse resolusjonene utgjør UMC's offisielle syn, men er ikke bindende i lovlig forstand¹⁵⁸. Dermed står

147 Tuell 209 : 115

148 NEEBoD 2009 : 49 (§16)

149 Tuell 2009 : 115

150 Frank 2006 : 120

151 NNEBoD 2009 : 48 (§14)

152 Frank 2006 : 255

153 Tuell 2009 : 27

154 Tuell 2009 : 118

155 Tuell 2009 : 117

156 Tuell 2009 : 118

157 NEEBoD 2009 : 317 (§509)

158 Frank 2006 : 264

man som medlem fritt til å selv ta stilling uten å måtte være lojal ovenfor de vedtatte resolusjonene. Noe av det samme gjelder de sosiale prinsipper som vedtas av Generalkonferansen, og som utgjør en del av BoD. Disse er heller ikke å anse som kirkelov, men er ment å være til «opplysning og overbevisning¹⁵⁹».

Restriksjoner

Selv om Generalkonferansen er kirkens høyeste lovgivende organ, så inneholder konstitusjonen noen viktige begrensninger¹⁶⁰. Størst begrensninger ligger det på muligheten til å endre religionsartiklene og trosbekjennelsen («*The Confession of Faith of The Evangelical United Brethren Church*»), som begge krever 2/3 flertall i Generalkonferansen og 3/4 flertall i alle årskonferansene¹⁶¹. I tillegg kreves det 2/3 flertall i Generalkonferansen og 2/3 flertall i alle årskonferansene for å endre blant annet på biskops- og tilsynsordningen og de allmenne regler¹⁶².

3.3.3 Juridiksjons- og sentralkonferanser (regionale)

Mens de amerikanske juridiksjonskonferansen på mange måter er en mer praktisk forordning i forhold til biskopsvalg og lignende, så har sentralkonferansene utvidet fullmakter, som blant annet betyr at de kan tilpasse BoD til de regionale forhold, så lenge dette ikke går i mot konstitusjonen eller de alminnelige regler¹⁶³. Således er den gjeldende kirkeordningen for Metodistkirken i Norge en regionalt tilpasset utgave utgitt av sentralkonferansen for Nord-Europa & Eurasia. Delegationene blir valgt av årskonferansene i de tilhørende regionene og består av like mange lekfolk som ordinerte.

3.3.4 Årskonferanser

Konstitusjonen kaller årskonferansen for «*the basic body of the Church*»¹⁶⁴, og viser dermed hvilken sentral stilling årskonferansene har når det gjelder å knytte kirken sammen og hvor viktig den er med tanke på kirkens konneksjonale struktur¹⁶⁵.

Alle ordinerte står som livstidsmedlemmer i årskonferansen, med tilhørende tale- og stemmerett, i tillegg kommer prøvemedlemmer til den ordinerte tjeneste og lokalpastorer med utnevning.

Årskonferansen består som de ovenstående konferansene av både lekfolk og ordinerte, hvor hver

159 NNEBoD 2009 : 113, norsk oversettelse hentet fra Metodistkirkens lære- og kirkeordning 1993 : 97

160 NEEBoD 2009 : 50 (§17-22)

161 NEEBoD 2009 : 50, 60 (§17-22, §59)

162 Ibid

163 Tuell 2009: 119

164 Tuell 2009 : 122 (eller §33)

165 Tuell 2009 : 34

menighet/pastorat sender like mange lekdelegater som det er ordinerte i fulltid¹⁶⁶.

I tillegg utjevnes forholdet mellom ordinerte/presteskapet og lekdelegater ved at ledere for ulike organisasjoner i kirken (bl.a. Kvinneforbundet, og Metodistkirkens barne- og ungdomsforbund) og egne ungdomsdelegater, slik at man oppnår likevekt.

I Norge gjøres dette praktisk ved at man hvert fjerde år teller opp antallet ordinerte medlemmer av årskonferansen, og bruker en utjevningsnøkkel slik at man oppnår likevekt av ordinerte og lekdelegater.

Når det gjelder årskonferansens fullmakter så har de rett til å vedta regler og retningslinjer gjeldende for årskonferansens område så lenge disse ikke er i strid med disiplinen¹⁶⁷. I tillegg har de alle fullmakter når det gjelder saker som angår den ordinerte tjeneste, men her er det i utgangspunktet kun ordinerte som har stemmerett, slik at slike saker avgjøres i en egen pastoratsesjon.

Hvis Generalkonferansen har forslag til endringer i konstitusjonen, trosartiklene og trosbekjennelsen vil årskonferansene måtte stemme over disse¹⁶⁸ (se 4.4.1.1.1 Generalkonferansen).

Metodistkirken i Norge utgjør en egen årskonferanse innenfor UMC.

3.3.5 Pastoratkonferanser

Et pastorat består vanligvis av en menighet, men kan også bestå av flere menigheter som har én ansvarlig pastor¹⁶⁹, men det er alltid tilsynsmannen som innkaller og leder pastoratkonferansen. Dette understreker kirkens konneksjonale natur, slik at menighetens viktigste avgjørelser ikke gjøres i isolasjon av resten av kirken¹⁷⁰.

Pastoratkonferansen består i utgangspunktet av medlemmene av menighetsrådet eller andre hensiktsmessige organer, pensjonerte diakoner og eldste som tilhører pastoratet og øvrige personer som angis i kirkeordningen¹⁷¹. Med en slik sammensetting vil pastoratkonferansen nærmest velge seg selv, da menighetsrådet som blir valgt av pastoratkonferansen utgjør en stor del av konferansens medlemmer¹⁷².

BoD åpner for at pastoratkonferansen blir avholdt som en menighetskonferanse, slik det blir gjort i

166 kilde

167 Frank 2006 : 124

168 Frank 2006 : 123

169 Tuell 2009 : 47

170 Tuell 2009 : 61

171 NEEBoD 2009 : 167 (§246.2)

172 Tuell 2009 : 62

Norge. Det vil si at alle bekjennende medlemmer (det vil si medlemmer i full forening) har stemmerett¹⁷³. På den måten får man en bredere deltakelse og den demokratiske prosessen sikres. Sånn sett er det bare i pastoratkonferansen man vil oppnå prinsippet om «en person – en stemme», da størrelsen på menighetene og årskonferansene ikke vil gjenspeile seg i antall delegater de får sende videre¹⁷⁴.

Pastoratkonferansen holdes vanligvis årlig, men kan også innkalles ved behov, da den lokale menighet ikke kan ta større avgjørelser uten godkjenning av kirken representert av tilsynsmannen. Slike større avgjørelser innbefatter for eksempel kjøp og salg av eiendom, fjerning av medlemmer og kandidater osv¹⁷⁵.

Pastoratkonferansens fullmakter og oppgaver

Pastoratkonferansen har en hel rekke oppgaver og tilhørende fullmakter som er beskrevet i BoD. Jeg vil her kun ta for meg et utvalg av de jeg finner viktigst.

Pastoratkonferansen fungerer som et bindeledd mellom den lokale menighet og den verdensvide kirken (UMC)¹⁷⁶. Konferansens primæroppgave er å evaluere menighetens virksomhet, og etter menighetsrådets anbefalinger sette mål for menighetens arbeide¹⁷⁷. De velger lekdelegater til årskonferansen og anbefaler kandidater til den ordinerte tjeneste¹⁷⁸.

Pastoratkonferansen, tilsynsmann og pastor er i utgangspunktet forpliktet til å organisere og administrere pastoratet slik det er beskrevet i BoD, men pastoratkonferansen kan i samarbeid og med godkjenning fra tilsynsmann organisere pastoratet på en annen måte der hvor det er tjenlig utfra medlemsmasse, ressurser og så videre. Dette kan gjøres så lenge man i organiseringen tar hensyn til menighetens primæroppgaver slik de står beskrevet i §243¹⁷⁹.

Menighetskonferansen

Selv om det står at pastoratkonferansen kan bli holdt som en menighetskonferanse, så nevner BoD menighetskonferansen kun i et par paragrafer (blant annet når det kommer til salg og kjøp av eiendom¹⁸⁰). Menighetskonferansen er ikke omtalt i konstitusjonen og er ikke en obligatorisk del av kirkestrukturen, men det er mye som taler for at man bør ha en menighetskonferanse slik at

173 NEEBoD 2009 : 171 (§248)

174 Tuell 2009 : 128

175 Frank 2006 : 185

176 NEEBoD 2009 : 168 (§247.1)

177 NEEBoD 2009 : 168 (§247.3)

178 NEEBoD 2009 : 169 (§247.8)

179 NEEBoD 2009 : 168 (§247.3) – når det gjelder innholdet §243, så vil dette bli behandlet i et senere kapittel.

180 NEEBoD 2009 : 617 (§2526)

pastoratkonferansen ikke velger seg selv slik det er åpning for i dag¹⁸¹.

3.3.6 Episkopatet og tilsynsordningen

Det andre prinsippet som utgjør del III i konstitusjonen er episkopatet, eller det biskoppelige tilsyn, som det oversettes med i Lære og Kirkeordningen fra 1993¹⁸².

I forhold til maktfordelingsprinsippet som man finner i UMC vil biskopene i biskopsrådet utgjøre den utøvende makt i kirken.

Biskopene blir valgt av delegatene i juridiksjons- og sentralkonferansene for det biskopsområdet de blir valgt for. I USA blir biskopene valgt for livstid¹⁸³, mens man i vårt biskopsområde velger biskop for 8 år med mulighet for gjenvalg for 4 år, altså for en maksimal periode på 12 år.¹⁸⁴ Valgperioden for biskopene utenfor USA blir satt av sentralkonferansene. Biskopene i en juridiksjons- eller sentralkonferanse utgjør et biskopskollegium¹⁸⁵.

Ved å bli valgt som biskop blir man medlem av biskopsrådet, som utfra konstitusjonen har et ansvar for hele kirken. Disse skal møtes minst en gang i året (de møtes vanligvis to ganger i året) for å planlegge det allmenne tilsynet, og for å fremme hele kirkens timelige og åndelige interesser¹⁸⁶. Man er således ikke bare biskop for området man er valgt for, men også biskop for hele kirken. Biskopens oppgaver er ellers begrenset til biskopsområdet man er valgt til¹⁸⁷.

Episkopatet slik man finner det i Metodistkirken må forstås som konstitusjonelt – dette vil si at biskopene ikke innehar noe absolutt makt, utenom den som er blitt gitt dem av Generalkonferansen¹⁸⁸.

Dette gjenspeiler seg også i konstitusjonen hvor det står at juridiksjons-/sentralkonferansen skal velge en komite med en lekdelegat og en ordinert delegat fra hver årskonferanse som biskopen skal stå ansvarlig overfor, og som igjen skal rapportere til juridiksjons-/sentralkonferansen. Dette understreker episkopatets konstitusjonelle natur¹⁸⁹. Vi ser det samme i den påfølgende §51 hvor det står at biskopen skal avgjøre i alle lovspørsmål i årskonferansene og juridiksjon-/sentralkonferansene som han leder, men at avgjørelsen ikke skal ses på som autorativ

181 Tuell 2009 : 63

182 MLoK 1993 : 43

183 Frank 2006 : 229

184 NEEBoD – let fram..

185 NEEBoD 2009 : 58 (§48)

186 NEEBoD 2009 : 57 (§47)

187 Frank 2006 : 125

188 Kilde?

189 NEEBoD 2009 : 59 (§50), Tuell 2009 : 39

før den har vært oppe for godkjenning i det juridiske råd¹⁹⁰.

Biskopenes makt er ytterligere begrenset ved at de ikke har tale- eller stemmerett ved Generalkonferansen, selv om hele biskopsrådet vil være tilstede under konferansen, og selv om en av biskopene vil lede juridiskjons- eller sentralkonferansen så har de heller ikke her tale- eller stemmrett¹⁹¹.

Samtidig sier Frank at man med episkopatet i UMC kombinerer elementer av både en monarkisk og administrativ ekklesiologi ved at mens biskopene fortsatt regnes blant de eldste, så velges de som biskoper på livstid (USA) – og har alene retten til å utnevne prester og diakoner til tjeneste i kirken¹⁹². Denne retten til å utnevne prester og diakoner til de respektive menigheter gjør at mange ser på biskopsrollen som den mektigste posisjonen i kirken selv med de mange begrensningene som konstitusjonen og BoD gir¹⁹³.

I hovedsak bør episkopatet forstås som en tilsynsordning, som alle biskopene utfører sammen i biskopsrådet, og som den enkelte biskop utfører sammen med distriktstilsynsmenn som de selv utnevner i kabinettet¹⁹⁴. Ved å delta i biskopsrådet og ved møtene i kabinettet får biskopene en unik kjennskap til kirken. Både den verdensvide Metodistkirken, og den del av kirken som ligger innenfor biskopsområdet. Biskopene er med sin kjennskap til kirken som helhet med på å symbolisere enheten i kirken¹⁹⁵. Sammen med biskopenes reisevirksomhet så utgjør dette en viktig brikke i kirkens konneksjonale del.

Biskopens og kabinettets kjennskap til den enkelte prest, diakon, og lokalmenighet gir dem også et best mulig utgangspunkt når de skal utnevne folk til tjeneste.

3.3.7 Det juridiske råd

Ved å holde seg til maktfordelingsprinsippet utgjør det juridiske råd den dømmende makt. Således kan man si at det juridiske råd utgjør Metodistkirkens høyesterett da den blant annet avgjør alle konstitusjonelle spørsmål¹⁹⁶.

Det juridiske råd blir valgt av Generalkonferansen for en periode på åtte år, og består av ni

190 NEEBoD 2009 : 59 (§51)

191 Tuell 2009 : 111

192 NEEBoD 2009 : 229-230

193 Tuell 2009 : 111

194 Frank 2006 : 232

195 Frank 2006 : 231

196 Tuell 2009 : 39

medlemmer¹⁹⁷. Alle avgjørelser i det juridiske råd er å anse som endelige¹⁹⁸, og tidligere saker skaper presedens¹⁹⁹.

Det juridiske råd skiller seg fra en sivil høyesterett blant annet ved at det er pålagt å øyeblikkelig rapportere tilbake til Generalkonferansen hvis de finner noe som strider mot konstitusjonen. Således kan Generalkonferansen vedta de nødvendige endringer slik at det er i overensstemmelse med konstitusjonen²⁰⁰. Som før nevnt vil det juridiske råd kontrollere alle avgjørelser i lovspørsmål som er gjort av den enkelte biskop, i tillegg er de pålagt å sikre de ordinerte rett til prøving²⁰¹.

3.4 Den allmenne tjenesten i Kristus

Den siste halvdel av det 20. århundre brakte med seg en endring på synet på den allmenne tjenesten. Dette er en reaksjon på tendensen til at pastoren har blitt sett på som den ene som er ansatt for å gjøre tjeneste, i stedet for at hele menigheten er kalt til tjeneste.

Endringen på synet på den allmenne tjeneste speiler seg også i BoD som har fått et eget kapittel kalt «*The Ministry of all Christians*», hvor åpningsparagrafene er av teologisk art, mens man etterhvert kan lese en mer praktisk tilnærming²⁰². Det er også dette kapittelet som danner mye av grunnlaget for de påfølgende kapitlene som omhandler organiseringen av den lokale menighet, tilsynsordningen og konferansene²⁰³.

Alle kristne er gjennom sin dåp kalt til tjeneste. Gjennom dåpen, og sin bekreftelse av denne blir kristne kalt og utrustet til å vokse inn i ulike tjenester²⁰⁴. Alle tjenester er ett i Kristus. Det betyr at de ulike tjenestene er ment å utfylle hverandre slik at ingen tjeneste er å anse som underordnet²⁰⁵.

Slik er også den ordinerte tjeneste å anse som en del av den allmenne tjeneste i Kristus – det vil si de som er kalt til å tjene som pastorer (eldste) og diakoner, hvor både eldste og diakoner regnes som en del av presteskaper²⁰⁶. Disse er å anse som kalt til en særskilt tjeneste, og skal ha nådegaver, utrustning og egnethet som passer for denne oppgaven.

Dermed er det også viktig at disse både har et innvending kall fra Gud, sammen med en bekreftelse

197 NEEBoD 2009 :60, 639 (§55, §2502)

198 NEEBoD 2009 : 60 (§57)

199 Tuell 2009 : 159

200 Tuell 2009 : 40

Dette skjedde senest under Generalkonferansen 2012 se:

<http://www.metodistkirken.no/main/?mid=1106&pid=1198&mod=7&art=8784> (besøkt 03.07.2012)

201 NEEBoD 2009 : 60 (§56, 58)

202 Tuell 2009 : 44

203 Frank 2006 : 162

204 Frank 2006 : 164

205 NEEBoD 2009 : 106 (§130)

206 Tuell 2009 : 45

(ytre kall) fra kirken på deres kall og gaver²⁰⁷.

BoD viser også i §142 at presteskaperet først og fremst er Guds tjenere – selv om lovverket og skatteregler gjør at man må ha praktiske forordninger som en arbeidsgiver o.l., så er pastoren ikke å anse som en ansatt arbeider i den lokale menighet, men han skal først og fremst anse seg selv som en Guds tjener²⁰⁸.

3.5 Den lokale menighet

BoDs kapittel om den lokale menighet har fått plass som det første kapittelet i den delen av BoD som omhandler organisasjon og administrasjon.

Det at menighetene er grunnleggende konneksjonale i sin natur viser seg i mange av paragrafene. I §203 kan vi lese at «den lokale menighet er et fellesskap av mennesker som har bekjent sin tro på Kristus, og har avlagt løftene for medlemskap i The United Methodist Church²⁰⁹». I den engelske originalteksten kommer det konneksjonale fokuset bedre fram ved at de bruker uttrykket «*connectional society*» som jeg her har valgt å oversette med fellesskap, da det er det som brukes i den siste skandinaviske oversettelsen av Lære og Kirkeordningen.

Dette fellesskapet streker seg ut til hele den verdensvide kirke, slik at man som døpt og bekjennede medlem av en lokal Metodistmenighet også regnes som medlem av både den verdensvide Metodistkirke og som medlem av den allmenne verdensvide kirke²¹⁰.

Den konneksjonale forbindelsen til den verdensvide Metodistkirken blir da også synliggjort i at tilsynsmannen, som et symbol og representant for UMC, leder pastoratkonferansen.

Pastoratkonferansen blir da også regnet som den grunnleggende enheten i UMCs konneksjonale system²¹¹.

3.5.1 BoDs definisjon av den lokale menighet

I konstitusjonen og i kapittelet som omhandler den lokale menighet finner en definisjon av henholdsvis av kirken og den lokale menighet. Disse definisjonene består i stor grad av samme ordlyd. De beskriver både hva kirken/den lokale menighet er, og hva oppdraget består av. Men likheten i definisjonen av kirken i konstitusjonen med definisjonen av den lokale menighet er med på å forsterke at den lokale menighet også skal anses som kirke fult ut.

207 Ibid

208 Tuell 2009 : 45, NEEBoD 2009 : 110 (§142)

209 NEEBoD 2009 : 145 (§203), egen oversettelse basert på den svenske teksten i MLoK 1993 : 126

210 NEEBoD 2009 : 152 (§215.4)

211 Frank 2006 : 178

Når man ser definisjonen av den lokale menighet i §201 sammen med beskrivelsen av menighetens primære ansvarsområder i §243 kan vi danne oss et godt bilde av UMCs syn på den lokale menighet og dets oppgave, disse paragrafene har lyder som følgende:

§201:

Definisjon av den lokale menighet – Den lokale menighet er den viktigste arenaen hvor disippelgjøring skjer. Den er et fellesskap av sanne troende under Kristi herrevelde. Det er et forløsende fellesskap hvor Guds ord blir forkynt av mennesker kalt av Gud, og hvor sakramentene blir forvaltet rett i overensstemmelse med Kristi egen innstiftelse. Under den Hellige Ånds ledelse eksisterer menigheten for at gudstjenesten alltid skal kunne feires, for at de troende skal oppbygges, og for at verden skal bli forløst²¹².

§243:

..sitt primære oppdrag i nærmiljøet – nå ut og motta med glede alle de som svarer på kallet; oppmuntre mennesker til fellesskap med Gud og innby dem til overgivelse til Guds kjærlighet i Jesus Kristus; gi dem muligheter til å finne styrke og åndelig vekst; og hjelpe dem til å leve i kjærlighet og rettferdighet i den Hellige Ånds kraft som trofaste disipler²¹³.

BoD oppmuntrer den lokale menighet å selv ta initiativ for oppfylle UMC misjon og tjeneste²¹⁴. De er ikke bare en strategisk base²¹⁵ BoD sier også at den lokale menighet er et fellesskap av sanne troende²¹⁶. På den måten er den lokale menighet fullt ut kirke²¹⁷. Når de trofaste samles så er Kristus fullt tilstede på hvert sted. Således er ansvaret for å være et vitne og til tjeneste lagt på hver enkelt menighet, og det enkelte medlem.²¹⁸

3.5.2 Medlemskap og medlemsløfter

Medlemsskapet i Metodistkirken er definert i to kategorier; (1) de som er døpt i en menighet tilhørende UMC eller en annen kristen menighet og (2) de som etter dåpen har bekjent sin tro (her forstått som medlemsløftene) i en menighet tilhørende UMC, eller som har overført sitt bekjennende medlemskap fra en annen kirke.

Begge formene for medlemsskap innebærer at man i tillegg til å være medlem av den lokale

212 NEEBoD 2009 : 145 (§201), egen oversettelse basert på den svenske teksten i MLoK 1993 : 125

213 NEEBoD 2009 : 166 (§243), egen oversettelse basert på den svenske teksten i MLoK 1993 : 142

214 Frank 2006 : 179

215 NEEBoD 2009 : 145 (§202)

216 NEEBoD 2009 : 145 (§201)

217 Frank 2006 : 179

218 Frank 2006 : 179

menighet også regnes som medlem av både den verdensvide Metodistkirke (UMC) og av den universelle allmenne kirke²¹⁹.

Som bekjennende medlem svarer man ja på et sett med medlemsløfter, dette gjøres vanligvis offentlig i en gudstjeneste. Ved å svare ja på medlemsløftene bekjenner man seg først til troen på den treenige Gud, for så å bekrefte tilhørigheten til menighetsfellesskapet, med de forpliktelser dette innebærer.

Medlemsløftet som man finner i liturgien for Metodistkirken i Norge lyder slik²²⁰:

L: Vil du være lojal mot Kristus gjennom Metodistkirken og vil du ved Guds hjelp støtte kirken med dine bønner, ditt nærvær, dine gaver, din tjeneste og ditt vitnesbyrd?

Kandidaten/kandidatene: Ja.

Ved å si ja til disse medlemsløftene inngår man et paktfellesskap. Denne pakten betyr at man forplikter seg ovenfor fellesskapet, det fører også med at menigheten som fellesskap i ytterste konsekvens kan velge å stryke inaktive medlemmer fra medlemslisten²²¹. Dette gjøres i så fall ved avstemning i pastoratkonferansen²²². Dette står i kontrast til de som forstår et kirkemedlemskap som et frivillig valg uten noen videre forpliktelser²²³.

Men medlemsskapet innebærer også forpliktelser for pastor og menighetsfellesskapet, slik at man tar vare på og viser omsorg for det enkelte medlem, og således legger til rette for åndelig vekst slik man kan holde sine løfter²²⁴. Menighetens ansvar overfor sine medlemmer må forstås å gjelde begge kategorier medlemskap.

3.5.3 Organiseringen av den lokale menighet

Pastoratkonferansen er allerede beskrevet i et tidligere kapittel, men organiseringen inneholder mer enn denne (vanligvis) årlige konferansen.

Hovedpoenget med menighetens organisering er å gjøre den i stand til å utføre sitt primære oppdrag slik det står beskrevet i §243. At menighetene i stor grad har den samme organisasjonsformen sikrer en viss kvalitet, samtidig som det utgjør en fordel både med tanke på tilsynet og pastorenes flyttesystem. I tillegg oppfylles juridiske krav med tanke på menigheten eier eiendom, har ansatte

219 NEEBoD 2009 : 152 (§215.4)

220 <http://www.metodistkirken.no/main/xmd-file.php?fid=7522> (besøkt 04-07-2012)

221 Frank 2006 : 182

222 NEEBoD 2009 : 159-161 (§228.2b)

223 Frank 2006 : 183

224 NEEBoD 2009 : 159 (§228.1)

og samler inn penger²²⁵.

Utfra dette står det et menigheten skal bestå av: Pastoratkonferansen, menighetsråd, pastoralkomite, forvaltningskomite, finanskomite og nominasjonskomite, og andre enheter som bestemt av pastoratkonferansen²²⁶.

Men kirkeordningen åpner for at menigheten også kan finne alternative organisasjonsformer, når dette er hensiktsmessig utfra menighetens størrelse og arbeid. En slik modifisert plan må i så fall utarbeides av pastoratkonferansen i samarbeid med, og med godkjenning fra tilsynsmann²²⁷. Men en slik organisering må i følge BoD fortsatt ta hensyn til kirkens grunnleggende oppgaver slik de er definert i §243²²⁸:

Organisasjons sentrale ansvarsområder er: (1) planlegge og gjennomføre et program som innebærer omsorg for enkeltpersoner og familier i og utenfor menigheten som formidler et budskap og et vitnesbyrd til alle menigheten kan nå; (2) sørge for et effektivt lederskap gjennom pastor og lekfolk; (3) sørge for forsamlingens økonomi og lokaliteter, og dens juridiske forpliktelser; (4) se til at menighetens komiteer og råd står i relasjon til motsvarende organer i distriktet og årskonferansen; (5) organisere og opprettholde et arkiv for protokoll og historisk materiale; (6) etterstrebe full inkludering i alle livets faser og forskjellige aspekter²²⁹.

Hensikten med disse oppgavene er at de støtter opp om det primære oppdraget. Således kreves det en minimumsstruktur. Slik sett er det også naturlig at BoD snakker om en modifisert organisasjonsplan, som impliserer at man normalt ikke vil vike for mye fra den grunnleggende modellen.

Jeg vil under gå igjennom noen av de viktigste av komiteene, rådene og posisjonene slik de blir beskrevet i BoD.

Menighetsrådet

Mens det øverste organet i en lokalmenighet er pastoratkonferansen, så er det det valgte menighetsrådet som bærer det største ansvaret på en månedlig basis.

Menighetsrådet skal bestå av minimum 11 personer i tillegg til menighetens pastor(er) – men det eksakte antallet bestemmes av pastoratkonferansen²³⁰. Listen som BoD presenterer med personer

225 Frank 2006 : 186

226 NEEBoD 2009 : 166 (§244)

227 NEEBoD 2009 : 168 (§247.2)

228 NEEBoD 2009 : 166 (§243, §244.2), 168 (§247.2)

229 NEEBoD 2009 : 166 (§243), egen oversettelse basert på den svenske teksten i MLoK 1993 : 142

230 NEEBoD 2009 : 176 (§252.5)

som skal være representert i menighetsrådet sikrer en bredde både når det gjelder virksomhetsområder, kjønn og alder.

Menighetsrådet skal iverksette det som er vedtatt på pastoratkonferansen og føre tilsyn med forsamlingens administrasjon og virksomhet. I tillegg er de pålagt et eget ansvar for å planlegge og gjennomføre menighetens oppbyggende og utadrettete virksomhet²³¹.

Menighetsrådet er pålagt å minimum møte en gang i kvartalet, hvor både menighetsrådets leder og pastor kan innkalle til ekstra møter. BoD anbefaler at menighetsrådet bruker en modell hvor avgjørelser blir tatt ved konsensus og med god dømmekraft²³².

Pastoratomite

Pastoratomiteen anses som en svært viktig komite da den har ansvaret for å behandle saker som angår forholdet mellom pastor (og andre ansatte) og menigheten. Først og fremst er den ment å være en støtte for pastoren, og kunne gi råd og veiledning slik at tjenesten kan utføres på best mulig måte.

De vil også ha som oppgave å informere menigheten om pastorens rolle og oppgaver, slik at menigheten ikke går rundt med urealistiske forventninger til pastorens rolle og funksjon.

De vil også ta initiativ overfor tilsynsmann/kabinettet når menigheten av forskjellige grunner anser det nødvendig med et skifte av pastor²³³.

Lekleder

Leklederen er en av de minst definerte rollene, men samtidig kanskje den rollen som har mest innflytelse på menighetens liv, ved siden av pastoren, blant annet ved at leklederen stiller ex officio i flere av de viktigste råd og komiteer²³⁴.

Leklederen velges av pastoratkonferansen, og skal regelmessig møte pastoren for å diskutere menighetens tilstand. I tillegg har leklederen et spesielt ansvar for å bygge opp om lekfolkets tjeneste²³⁵.

Lekpredikant

En siste ting som kan være verdt å nevne her er lekpredikanten, som i motsetning til pastoren ikke vil være medlem av årskonferansen, men som fortsatt vil være tilknyttet sin lokale menighet²³⁶.

231 NEEBoD 2009 : 174 (§252.1)

232 NEEBoD 2009 : 175 (§252.3a)

233 Tuell 2009 : 70-72

234 Frank 2006 : 189

235 NEEBoD 2009 : 172-173 (§251)

236 Frank 2006 : 200

Lekpredikanten vil tjenestegjøre i sin lokale menighet, eller hvis han innehar en utvidet fullmakt, også tjenestegjøre i et større område. Før man blir godkjent som lekpredikant må man ha gjennomgått en viss undervisning og ha anbefaling av pastoratkonferansen, eller av menighetens pastor og menighetsrådet, og det er forventet at en lekpredikant skal ha en grunnleggende forståelse av Guds ord og kjennskap til Metodistkirkens doktrine, arv, organisasjon og liv²³⁷.

En lekpredikant kan bli brukt til møteledelse, gudstjenestetaler, bønneleder, assistere i utdeling av nattverden osv, slik at han i noen tilfeller vil kunne fylle noen av pastorrollene når dette er nødvendig. Men lekpredikanten har ikke rett til å forvalte sakramentene, og er å anse som et vanlig menighetsmedlem²³⁸.

Lekpredikanten må årlig få sin godkjennelse fornyet²³⁹.

3.5.4 Hvordan startes en ny menighet

BoD viser til ulike måter et initiativ til en ny menighet kan komme på, men en ny menighet kan ikke opprettes uten godkjenning fra biskop/kabinettet. Kabinettet vil da også vanligvis utnevne en pastor til området før menigheten er konstituert²⁴⁰.

Når den nye forsamlingen er klar for å konstitueres som menighet vil dette gjøres ved at den utnevnte pastoren tar opp de som vil være en del av den menigheten som medlemmer. Deretter vil tilsynsmannen etter gudstjenesten kalle inn til menighetskonferanse, slik at menighetens (nye) medlemmer kan velge de nødvendige komiteer og råd som er nødvendige²⁴¹.

3.5.5 Liturgi

I Norge ble det gitt ut en ny liturgibok i 2009. I følge Håndbok for Metodistkirkens menigheter, som omhandler særnorske forhold og vedtak gjort i årskonferansen så er det kun de godkjente liturgiene fra Liturgier (2009) som skal benyttes²⁴².

Liturgiboken presenterer et grunnmønster som er basert på UMCs offisielle liturgibøker, The United Methodist Book of Worship og The United Methodist Hymnal, samt nattverddokumentet This Holy Mystery, som ble vedtatt av Generalkonferansen i 2004²⁴³.

237 NEEBoD 2009 : 193 (§266)

238 Ibid

239 NEEBoD 2009 : 194 (§268.3)

240 Tuell 2009 : 59

241 Tuell 2009 : 59-60

242 Håndbok for Metodistkirkens menigheter 2012 : §6.1

243 Fotland et al. 2009 : 5

Grunnmønsteret for gudstjenesten består av fire deler; inngang, forkynnelse og respons (ordets gudstjeneste), takksigelse og nattverd (bordets gudstjeneste) og utsendelse²⁴⁴.

Innenfor dette grunnmønsteret har menigheten stor grad av frihet til å sette sammen sin egen liturgi, og det finnes også en egen liturgibank med forslag²⁴⁵.

For å forstå liturgiens rolle i Metodistkirken vil jeg her ta med et sitat hentet fra Liturgier (2009):

Kjennetegnet på en god metodistisk gudstjeneste er kombinasjonen av form/ordning og inderlighet/spontanitet/frihet. Hensikten med formen er å skape rom for trygghet og gjenkjennelse gjennom et kjerneinnhold/ mønster som har vist seg bærekraftig gjennom generasjoner. Grunnmønsteret er utformet slik at det skal tåle å gjentas søndag etter søndag. Inderligheten sørger for spontaniteten og gjør gudstjenesten ekte og livsnær, tiltalende og nærværende her og nå²⁴⁶.

Liturgier (2009) inneholder også egne liturgier for dåp, konfirmasjon, medlemsopptakelse, vigsel, begravelse, ordinasjon, innvielse, kirkebygget og tidebønner.

3.5.6 Alternative menighetsformer

Jeg har allerede nevnt at et pastorat kan bestå av en eller flere menigheter. Men BoD nevner flere (alternative) former som menighetene kan organiseres i. BoD deler dette opp i to hovedgrupper; henholdsvis samarbeidende pastorater og økumeniske menigheter²⁴⁷.

I forhold til menighetsstrukturer er det svært interessant å se på hvilke åpninger som her finnes i BoD, jeg vil derfor gå gjennom de ulike gruppene og presentere de viktigste trekkene under hver del.

Samarbeidene pastorater

Det er opp til årskonferansen å legge til rette for samarbeidende pastorater, i tillegg skal tilsynsmannen komme med sine anbefalinger på hvilke menigheter som kunne dra fordel av en slik modell²⁴⁸. Når det gjelder hvordan et slikt samarbeid kan se ut så presenterer BoD hele 10 ulike modeller fordelt på tre hovedgrupper²⁴⁹.

Begynnende og utforskende modeller

244 Fotland et al. 2009 : 6

245 Fotland et al. 2009 : 5, <http://www.metodistkirken.no/main/?mid=1106&pid=1336>

246 Fotland et al. 2009 : 5

247 NEEBoD 2009 : 146, 149, 150 (Del V: Seksjon II, III)

248 NEEBoD 2009 : 147 (§206.2)

249 NEEBoD 2009 : 147-148 (§206.3a-c)

1. Kretser

En gruppe av menigheter i et geografisk område med en løs organisering som muliggjør samarbeid

2. Utredningsgrupper

Pastorer/ansatte i et område som sammen ser på mulighetene for samarbeid og utvikling av strategier for å fremme virksomheten.

3. Pastoratgruppe

En løst organisert gruppe av to eller flere pastorater med hver sin ansvarlige pastor.

Pastorene og/eller menighetsrådene kan utnevne en koordinator.

Strukturerte modeller

4. Samvirkene pastorater

To eller flere pastorater som opprettholder en klar identitet på det organisatoriske planet, men som møtes til felles pastoratkonferanser. Pastoratene betjenes av pastorer som blir utnevnt til hvert pastorat, og av pastorer som blir utnevnt til de samvirkende pastoratene. En koordinator for arbeidet blir utnevnt av biskopen.

5. Storpastorat

Flere menigheter samarbeider innenfor rammen av et pastorat, med felles menighetsråd og komiteer.

6. Forent pastorat

Et antall menigheter innenfor et geografisk område som blir slått sammen til en menighet med en pastoratkonferanse og felles menighetsråd og komiteer, men som utvikler to eller flere steder for virksomheten.

Spesialiserte modeller

7. Utvidet pastorat

To eller flere menigheter av omtrent lik størrelse som arbeider innenfor rammen av et pastorat og under ledelse av en eller flere pastorer. Menighetene kan også ha felles menighetsråd og komiteer.

8. Delt pastortjeneste

En større menighet som deler pastortjenesten med en mindre menighet som normalt ville vært betjent av en pastor alene.

9. Økumenisk samarbeid

To eller flere lokale menigheter av ulike tradisjoner som jobber sammen ved bruk av en av de overnevnte modeller.

10. Delte fasiliteter

To eller flere menigheter med ulike språk eller av ulik etnisitet/kultur, som deler fasiliteter.

Økumeniske menigheter

Lokale menigheter kan danne ulike former for økumeniske menigheter for således å kunne utnytte ressursene mer effektivt²⁵⁰.

Her presenterer BoD fire ulike måter dette kan gjøres på²⁵¹:

1. Forent menighet

Hvor menigheten står i relasjon til to eller flere kirkesamfunn, med personer som har valgt å stå som medlem i det ene eller andre kirkesamfunnet.

2. Felles menighet

Hvor menigheten har felles medlemsregister, men står i relasjon til to ulike kirkesamfunn.

3. Sammenslått menighet

Hvor to eller flere menigheter av ulike kirkesamfunn danner en menighet tilhørende et kirkesamfunn.

4. Samarbeidende menigheter

Hvor menigheter fra ulike kirkesamfunn deler pastor.

3.5.7 Menigheter i samfunn i endring

Mange av menighetene befinner seg i lokalsamfunn som opplever store og raske endringer. Dette kan være endringer av økonomisk og/eller etnisk karakter. Når slike endringer skjer skal menigheten gjøre en analyse på hvordan endringene påvirker nærmiljøet og deretter endre sin virksomhet i møte med nye behov og kulturelle uttrykk. Menigheten skal etterstrebe å fortsatt være tilstede i lokalsamfunnet og drive en effektiv virksomhet blant lokalsamfunnets nye beboere²⁵².

3.6 Den ordinerte tjeneste

Kallet til den ordinerte tjeneste er en del av det samme kall alle kristne har. Innenfor dette fellesskapet som alle kristne utgjør finnes det de som er kalt til en fulltidstjeneste i kirken. Dette er mennesker som både selv føler Guds kall til en slik tjeneste, og som kirken anser å ha de gaver, kall og utrustning som behøves²⁵³.

BoD setter dette i en sammenheng med den praksis og tjeneste som vi finner blant de første apostlene og urkirken, hvor de gjennom håndspåleggelse utnevnte utvalgte personer til å preke,

250 NEEBoD 2009 : 149 (§207)

251 NEEBoD 2009 : 149 (208)

252 NEEBoD 2009 : 150 (Del V: Seksjon IV, §213)

253 NEEBoD 2009 : 199 (§301-302)

lære, forvalte sakramentene, oppmuntre, helbrede, samle folket til gudstjeneste og sende dem ut til tjeneste.

For å komme til den ordinerte tjeneste må man først bli anbefalt som kandidat for den ordinerte tjeneste av pastoratkonferansen (altså må man ha en anbefaling av den lokale menighet), og deretter bli godkjent som kandidat av årskonferansen.

Når så kandidaten har gjennomført den nødvendige utdannelsen og oppfylt andre krav kan han bli tatt opp som prøvemedlem i årskonferansen og bli utnevnt til tjeneste. Etter to års tjeneste under tilsyn kan han/hun så bli ordinert, og således bli fullverdig medlem i årskonferansen²⁵⁴.

Selve ordinasjonen gjøres av biskopen, men biskopen har kun autoritet til å ordinere de som har blitt godkjent for ordinasjon av årskonferansen gjennom avstemning i pastoralsesjonen²⁵⁵.

Ved ordinasjonen må prøvemedlemmet svare bekreftende på følgende spørsmål i det som kalles den historiske prøvingen, her hentet fra den norske liturgien²⁵⁶:

1. Tror du på Kristus?
2. Strever du etter fullkommenhet?
3. Venter du å bli gjort fullkommen i kjærlighet i dette livet?
4. Strever du alvorlig etter det?
5. Er det ditt bestemte forsett å ofre deg helt for Gud og hans verk?
6. Kjenner du vår kirkes allmenne regler?
7. Vil du holde dem?
8. Har du studert Metodistkirkens lære?
9. Tror du, etter nøye granskning, at denne lære er i overensstemmelse med Den hellige skrift?
10. Vil du forkynne den og være tro mot den?
11. Har du studert vår kirkes ordning og organisasjon?
12. Anerkjenner du vår kirkes ledelse og organisasjon?
13. Vil du gi den din støtte og troskap?
14. Vil du flittig undervise barna på hvert sted?
15. Vil du flittig gjøre husbesøk?
16. Vil du anbefale faste og avhold både ved forskrift og eksempel?
17. Er du bestemt på å anvende all din tid i tjeneste for Gud?
18. Har du gjeld som kan hindre deg i din tjeneste?

254 Tuell 2009 : 76

255 Ibid. Det vil si at lekdelegatene ikke stemmer over dette, med unntak av de som sitter i tjenesterådet.

256 Fotland et al. 2009 : 90, se også NEEBoD 2009 : 236-237 (§336)

19. Vil du nøye gjennomtenke følgende formaninger:

- a) Vær flittig! Vær aldri uvirksom! Vær aldri opptatt med uvesentlige ting! Sløs ikke bort din tid! Anvend ikke lenger tid på noe sted enn det som er strengt tatt nødvendig!
- b) Vær punktlig! Gjør alt til bestemt tid! Bryt ikke våre regler, men hold dem - ikke av frykt for straff, men for samvittighetens skyld!

Medlemsskapet i årskonferansen knytter dem ikke bare opp til et kollegafellesskap, men viser også til hvilket fellesskap de står ansvarlig ovenfor²⁵⁷. Ved å bli tatt opp som medlem i årskonferansen inngår man også i et paktsfellesskap sammen med de andre medlemmene av konferansen²⁵⁸.

Presteskapet i UMC er delt i to ordener som begge er del av den ordinerte tjeneste, henholdsvis de som er ordinert som diakon og de som er ordinert som eldste, hvor begge blir ordinert til en livslang tjeneste²⁵⁹.

Som diakon er man ordinert til den diakonale tjeneste og Ordet, mens man som eldste (pastor) er ordinert for å tjenestegjøre i den diakonale tjeneste, Ordet, sakramentene og kirkens lære og ordning²⁶⁰.

Diakonen kan få tillatelse til å forvalte sakramentene ved fravær av eldste. Denne fullmakten blir gitt av biskopen etter forespørsel fra ansvarlig pastor eller tilsynsmann²⁶¹.

Flyttesystemet

En ting som skiller eldste og diakoner er statusen de har i forhold til flytting og utnevnelser.

Diakonene er ikke en del av den omreisende tjeneste, og er dermed i utgangspunktet ansvarlig for sin egen ansettelse, og dermed ikke underlagt biskopens utnevnelser på samme måte som de som er ordinert til eldste²⁶².

De ordinerte eldste blir med sin ordinasjon en del an flyttesystemet («The Itinerant System»), hvor tjenesten blir sett på som en omreisende fulltidstjeneste. Biskopen med kabinettet vil under årskonferansen offentliggjøre utnevningene til de eldste med sine tildelte tjenesteområder. De ordinerte eldste er med sin ordinasjon pålagt å ta imot disse utnevnelsene²⁶³.

Ansvaret for menigheten

257 Tuell 2009 : 93

258 NEEBoD 2009 : 224 (§329.3)

259 NEEBoD 2009 : 223, 231 (§329, §332)

260 NEEBoD 2009 : 223, 231 (§329, §332)

261 Tuell 2009 : 77

262 Tuell 2009 : 75-76

263 NEEBoD 2009 : 238 (§338)

Pastoren som kirken ved biskopen har utnevnt til tjeneste, har av biskopen blitt satt til ansvarlig for pastoratet. Siden det er kirken, og ikke den lokale menighet som ansetter og utnevner pastorene så vil pastoren stå til ansvar ovenfor den konneksjonale kirken, og ikke til den enkelte lokale menighet hvor hans arbeide er. Dette blir i BoD synliggjort ved at de ved sin ordinasjon får sitt (kirke)medlemskap i årskonferansen, som er den delen av kirken som de står til ansvar for²⁶⁴.

Her skal det vel også nevnes at man vanligvis praktiserer dobbelt medlemskap, slik at pastoren vil være medlem både i årskonferansen og i den lokale menighet.

Slik kirken og konferansene er organisert så har presteskapet klart større makt i forhold til lekfolket enn det antallet skulle tilsi. Pastoren vil for eksempel sitte som leder for nominasjonskomiteen i den lokale menighet, i tillegg til å ha ansvaret for pastoratet som helhet. Slik er de med på å legge føringer på hvilke lekfolk som velges til de ulike posisjonene i den lokale menigheten²⁶⁵.

Patoren står i utgangspunktet alene til ansvar for hva som skjer i pastoratet, selv om han/hun ikke har makt til å ta alle beslutninger som angår menigheten. En slik rolle med det ansvaret det innebærer krever derfor at pastoren er i stand til å utøve et godt og klokt lederskap²⁶⁶.

264 Frank 2006 :190

265 Tuell 2009 : 75

266 Tuell 2009 : 48

4 En analyse og sammenligning av praksiser i EC og UMC

EC og UMC kan i utgangspunktet se ut som to vidt forskjellige ting, kanskje særlig for de som har opplevd både en EC menighet og en tradisjonell metodistmenighet. Ulikhetene er da også synlig godt synlig i utformingen av kildematerialet. Kildematerialet som omhandler EC har i hovedsak bestått av to studier som omfatter flere menigheter som alle er en del av EC, men som ikke har noe felles overordnet organ eller lignende. Det eneste disse menighetene har er et sett med felles praksiser og en selvforståelse av at de er EC-menigheter. I tillegg inngår de kanskje i noen uformelle nettverk og/eller relasjoner som knytter dem sammen, men dette vil slett ikke gjelde alle. UMC på sin side har en lære- og kirkeordning på nærmere syv hundre sider som blir revidert av UMCs høyeste bestemmende organ hvert fjerde år.

Med et så forskjellig utgangspunkt både når det gjelder struktur, kirkeuttrykk og kildemateriale, så blir det desto mer interessant å se på det de har felles. Å se på om forskjellige ord og uttrykk egentlig betyr det samme, om strukturene egentlig bare er et pragmatisk grep for å oppnå samme mål, og om intensjonen som ligger til grunn er lik.

I min analyse og sammenligning av EC og UMC vil jeg derfor prøve å se bakenfor praksiser og lovverk, og se etter likheter og møtepunkter, samtidig som jeg vil se på ulikheter, utfordringer og motsetninger. Slik vil jeg i drøftingen ha en bevegelse fra likheter til ulikheter, og på den måten finne svaret på mitt forskningsspørsmål.

4.1 Teologi integrert i praksiser

Noe av det som jeg finner mest interessant ved kildematerialet er at både studiet til Gibbs & Bolger, studiet til Packard og BoD alle viser til praksiser.

Hverken Wesley, eller metodistene for øvrig, har vært kjent for sin systematiske teologi²⁶⁷. I stedet brukte Wesley sin energi på å skape praksiser hvor teologien var integrert inn i praksisene²⁶⁸. Og BoD må ses på som en fortsettelse av denne tradisjonen, hvor man fortsatt finner de allmenne regler utarbeidet av Wesley i sin originale form, samtidig som BoD over årene har blitt kraftig utvidet. Men praksisene og strukturen som man finner i BoD må altså ses på som teologi, og kanskje også som en av de viktigste kildene til teologien i UMC. Som Richey sier:

The Wesleys, John and Charles, and the peoples called Methodist, we believe, have imbedded their deepest convictions, their most cherished values, their defining beliefs, and

267 Richey 2005 : ix

268 Richey 2005 : ix

their fondest hopes in practices. On that premise, we argue here that one way to do theology in the Wesleyan spirit is to read practices theologically²⁶⁹.

På samme måte kan man her argumentere for at EC sine praksiser også må leses teologisk. Det betyr ikke at det mangler EC teologer, på samme måte som det finnes mange teologer innenfor UMC, men det viktigste kilden til teologien finnes i praksisene.

Dette er da også grunnen til at Gibbs & Bolger ikke gjør et studie av teologien når de ønsker å finne ut hva EC er, men at de studerer praksisene og således finner fram til ni praksiser, hvorav tre kjernepraksiser som må være tilstede for at det skal være en EC.

Dermed er det praksisene som definerer bevegelsen, og dermed også bevegelsens teologi, på samme måte som praksisene slik de står i BoD definerer UMC.

Det kan argumenteres for at BoD representerer en formalpraksis, mens studiet til Gibbs & Bolger og Packard representerer en reell praksis. Det er vel ikke helt å komme bort fra at reell praksis i UMC kan avvike fra praksisene slik de er nedskrevet i BoD, men samtidig så er BoD vedtatt av kirkens høyeste organ Generalkonferansen og dermed er hele UMC pålagt å følge forskriftene i BoD. Her spiller da også UMC tilsynstjeneste med biskoper og tilsynsmenn en viktig rolle, da en av deres oppgaver er å se til at nettopp dette skjer.

Både praksisene i UMC og EC kan få et utall ulike uttrykk. Dermed er det ikke primært uttrykket som definerer disse to størrelsene, men praksisene som ligger til grunn for de respektive uttrykk. Dermed kan man i stor grad se bort fra uttrykket, og bruke praksisene slik de er beskrevet i det valgte kildematerialet for å finne likheter, ulikheter og tangeringspunkter både når det gjelder struktur og teologi.

4.2 En praktisk teologi

At man i både UMC og EC finner teologien integrert i praksiser skyldes trolig at de begge har fokuset sitt på den praktiske teologien, og at grunnlaget og motivasjonen for både UMC og EC har sin bakgrunn i en praktisk teologi og i hvordan kristenlivet skal leves ut.

I studiet til Gibbs & Bolger finner jeg følgende sitat som dekkende for mye av motivasjonen for EC: «I read the Gospels over and over. Nothing I was doing on Sunday was what I thought Jesus would be going if he were here²⁷⁰». Dette sitatet fra en av Gibbs & Bolgers informanter som jeg også har sitert tidligere i oppgaven forstår jeg som som en kritikk av teologien som ble levd ut og

269 Richey 2005 : ix

270 Gibbs & Bolger 2006 : 47

ikke som en kritikk av teologien som ble forkynt.

På samme måte gjorde ikke Wesley noe teologisk opprør mot den anglikanske kirke, snarere tvert imot. Wesley anså Church of England som den beste av de nasjonale kirkene når det kom til doktriner, gudstjeneste og struktur²⁷¹. Det var hvordan kirken ble styrt og forvaltet han reagerte på, men ikke i en sånn grad at han ønsket å lage et eget kirkesamfunn. Wesleys arv fra Den anglikanske kirke er blant annet synlig tilstede i BoD gjennom trosartiklene som i stor grad er hentet fra den anglikanske kirke.

Således er det en kritikk mot praksis og ikke teologi som danner mye av grunnlaget for dannelsen av både EC og UMC. Noen vil kanskje si at dette er mer tydelig i EC som er en nyere bevegelse, men det er heller ikke vanskelig å finne igjen denne arven i BoD, da UMC fortsatt er preget av en slik praktisk tilnærming. Hvordan dette kommer til uttrykk både i UMC og EC kommer vi tilbake til.

4.3 Disiplin og ansvarliggjøring i fellesskapet

Disiplin og ansvarliggjøring var to viktige elementer i den tidlige metodistbevegelsen, hvor man hadde klassemøter og formanere. Klassemøtene slik de en gang ble praktisert er i dag borte fra UMC, men BoD har beholdt klassemøtenes allmenne regler. Disse utgjorde en viktig rettesnor for hvordan kristenlivet skulle leves. Gjennom klassemøtene ville den enkelte bli stilt til ansvar i forhold hvordan man hadde fulgt disse reglene: Ikke for å dømme hverandre, men for å hjelpe hverandre²⁷². Viktigheten av denne ansvarliggjøringen i fellesskapet er også fortsatt synlig i hvordan BoD åpner opp for at pastoratkonferansen kan ekskludere medlemmer som ikke tar del i fellesskapet²⁷³. Medlemsløftene er også uttrykk for noe av denne disiplinen, ved at man avgir løfter til kirken og dermed fellesskapet²⁷⁴. Løftene som blir avgitt er fra §217 i BoD og lyder som følgende²⁷⁵:

1. To renounce the spiritual forces of wickedness, reject the evil powers of the world, and repent of their sin;
2. To accept the freedom and power God gives them to resist evil, injustice, and oppression;
3. To confess Jesus Christ as Savior, put their whole trust in his grace, and promise to serve him as their Lord;

271 Moore 1824 : 434, Frank 2006 : 58

272 NEEBoD 2009 : 90

273 NEEBoD 2009 : 159-161, 165 (§228b, §242.5)

274 NEEBoD 2009 : 153-154 (§217)

275 Ibid

4. To remain faithful members of Christ's holy church and serve as Christ's representatives in the world;
5. To be loyal to Christ through The United Methodist Church and do all in their power to strengthen its ministries;
6. To faithfully participate in its ministries by their prayers, their presence, their gifts, their service, and their witness;
7. To receive and profess the Christian faith as contained in the Scriptures of the Old and New Testaments.

BoD bruker også ordet «accountability» 43 ganger hvor bruken av ordet er ganske jevnt fordelt ut over hele BoD. BoD setter begrepet inn i en historisk ramme ved at de tar for seg den læremessige arven UMC har, og da spesielt arven fra Wesley. Her ser vi at Wesley poengterte at Guds nåde ikke tar fra oss ansvaret for hvordan vi lever²⁷⁶. Kirken er en respons på Den Hellige Ånds arbeid, og UMCs respons som kirkesamfunn er en konneksjonal kirke hvor man står ansvarlig ovenfor hverandre²⁷⁷. Følgende sitat fra BoD oppsummerer på mange måter UMCs holdning til ansvarliggjøring i fellesskapet:

The Book of Discipline and the General Rules convey the expectation of discipline within the experience of individuals and the life of the Church. Such discipline assumes accountability to the community of faith by those who claim that community's support.

Support without accountability promotes moral weakness; accountability without support is a form of cruelty.

A church that rushes to punishment is not open to God's mercy, but a church lacking the courage to act decisively on personal and social issues loses its claim to moral authority. The church exercises its discipline as a community through which God continues to "reconcile the world to himself."²⁷⁸

Her ser vi at det forventes ansvarliggjøring og disiplin av den enkelte. Dette gjelder alle kirkens medlemmer og gjelder både personlig liv og sosialt engasjementet. BoD har forskjellige ordninger hvor man kan oppnå en slik ansvarliggjøring. Men uansett hvilken form man velger å gjøre dette i så er det til sist menighetsfellesskapet man står til ansvar ovenfor, og dermed også hele UMC som et konneksjonalt fellesskap. Men det er også viktig å understreke at Guds nåde og kjærlighet må

276 NEEBoD 2009 : 67
277 NEEBoD 2009 : 69
278 NEEBoD 2009 : 70

danne rammen for hvordan dette gjøres.

Kirkens ordinerte medlemmer står som medlem i sine årskonferanser, og står dermed ansvarlig ovenfor årskonferansen og det kollegafellesskapet årskonferansen utgjør:

Ordained persons exercise their ministry in covenant with all Christians, especially with those whom they lead and serve in ministry. They also live in covenant of mutual care and accountability with all those who share their ordination, especially in The United Methodist Church, with the ordained who are members of the same annual conference and part of the same Order.²⁷⁹

Når man går inn i fellesskapet som UMC utgjør, enten det er som et vanlig medlem eller som ordinert så krever det at man er villig til også å stå til ansvar ovenfor fellesskapet.

EC kan ikke sies å ha den samme grad av disiplin som UMC, særlig ikke når man ser på formale praksis. Men ansvarliggjøring er noe som allikevel ser ut til å være et viktig element i flere av praksisene til EC. I studiet til Gibbs & Bolger kommer ansvarliggjøring («accountability») opp i forbindelse med to av tre kjernepraksiser, i tillegg til fire av de andre praksisene²⁸⁰. De praksisene det her snakkes om er: å identifisere seg med Jesus, å leve som fellesskap, å tjene med gavmildhet, å skape som skapte vesener, å lede som en kropp og å forene eldre og nyere spiritualitet. Dermed er ansvarliggjøring et tema i seks av ni praksiser. Selv om temaet ikke alltid utgjør en stor del av praksisen, så nevnes det stadig, slik at det må sies å ha en sentral plass i EC. Noe av dette knyttes direkte opp mot hvordan EC ser på medlemsskap og tilhørighet til fellesskapet. EC har som vi skal komme tilbake til et helt annet syn på medlemsskap enn UMC, og har jo heller ikke alle de formelle ordningene som UMC har. Allikevel går temaet om ansvarliggjøring igjen og igjen. Dieter Zander som er en av informantene i studiet til Gibbs & Bolger ser for seg følgende modell:

With one hand, they hold on to the ring, and with the other hand, they reach out as far as they can, each one holding another ring for yet another to hold on to. Because of the inner ring, they are able to reach out farther than they could without a ring for support.

The inner ring is a supportive accountability group, which asks each person if he or she has been good news (served in the kingdom) that week.²⁸¹

Denne modellen slik Zander forklarer den kan til forveksling ligne mye på klassemøtene slik de er beskrevet i BoD²⁸².

279 NEEBoD 2009 : 200 (§303.3)

280 Gibbs & Bolger 2006 : 52, 105, 136, 180, 210, 227, 230, 299

281 Gibbs & Bolger 2006 : 52, min understrekning

282 NEEBoD 2009 : 90

Slik må ansvarliggjøring i EC forstås å gjelde alle som definerer seg som en del av fellesskapet, samtidig som EC erkjenner at ledere trenger en særlig form for ansvarliggjøring²⁸³. Men i motsetning til UMC så finnes det her ikke noen strukturer, retningslinjer eller praksiser på hvordan dette skal gjøres. Det er opp til den enkelte menighet og/eller den enkelte leder å finne en struktur som sikrer at dette skjer.

Både EC og UMC anser ansvarliggjøring som en sentral del av det å være en del av fellesskapet, mens UMC kan se ut til å ha et noe større fokus på disiplin, mens dette i svært liten grad er et tema i EC. Men hos begge er ansvarliggjøringen ment som en støtte slik at den enkelte får hjelp til å leve ut troen sin både på det personlige plan, men også i møte med andre mennesker og i møte med sosiale utfordringer. Disiplin handler da ikke bare om personlige åndelige øvelser, men like mye som å synliggjøre Guds rike gjennom sosialt engasjementet.

Det som kanskje er enda mer interessant er at både UMC og EC henter mye av sin inspirasjon på dette området fra Den katolske kirke når det gjelder ansvarliggjøring, åndelig disiplin og (spesielt for UMC) helligjørelsen²⁸⁴.

4.4 Guds rike, missio Dei og den forutgående nåde

Sentralt i EC står tanken om Guds rike, missio Dei – og muligheten man har til å ta del i Guds frelsesplan for verden. Det er Gud som alene står for initiativet, men vi får ta del i hans oppdrag og arbeide. Denne samme tankegangen finner vi blant annet i BoD hvor vi kan lese om den forutgående nåden²⁸⁵. For å vise likheten mellom UMC og EC på dette punktet vil jeg her ta med to sitater fra BoD og et sitat hentet fra Gibbs & Bolger:

UMC

We acknowledge God's prevenient grace, the divine love that surrounds all humanity and precedes any and all of our conscious impulses.²⁸⁶

United Methodists as a diverse people continue to strive for consensus in understanding the gospel. In our diversity, we are held together by a shared inheritance and a common desire to participate in the creative and redemptive activity of God.²⁸⁷

EC

283 Gibbs & Bolger 2006 : 192

284 Frank 2006 : 59 Gibbs & Bolger 2006 : 227

285 NEEBoD 2009 : 67

286 NEEBoD 2009 : 67

287 NEEBoD 2009 : 101

The missio Dei precedes the church, and so the issue is not where to bring or take God but to find God where he is working and to participate in redemption according to God-given skills and abilities.²⁸⁸

Her er det utvilsomt mange likheter i tankemåten til UMC og EC. Allikevel kan vi ane en viss tendens til at EC vil være mer oppsøkende i å finne hvor Gud er aktiv og der ta del i Guds arbeid, mens UMC ser ut til å i noen større grad vektlegge kirkens rolle²⁸⁹.

Men både UMC og EC regner med en Gud som er aktiv i verden, og forløsning («redemption») er et ord som går igjen både hos UMC og i EC. Dette gjør at både EC og UMC får et fokus på disippelgjøring slik at verden kan bli forandret²⁹⁰. Som BoD oppsummerer det:

The mission of the Church is to make disciples of Jesus Christ for the transformation of the world.²⁹¹

Dette blir også enda mer tydelig når vi ser på det sterke sosiale engasjementet som finnes i både UMC og EC.

4.5 Det sosiale engasjementet

Det sosiale engasjementet i UMC blir i BoD synliggjort gjennom både de allmenne regler og de sosiale prinsipper, men det skal her påpekes at disse kun er veiledende, og at man som medlem i UMC ikke er forpliktet til å følge disse²⁹². Men de viser uansett hvordan kirken vektlegger det sosiale engasjementet. Dette forsterkes ytterligere ved at det også nevnes i konstitusjonen som en av Generalkonferansens hovedoppgaver²⁹³.

BoD setter det sosiale engasjementet i en kontekst av fellesskapet²⁹⁴ og sier videre at det sosiale engasjementet hører sammen med det evangeliske vitnesbyrdet og den personlige tro²⁹⁵. Følgende sitat fra BoD viser den arv som fortsatt er synlig i UMC og som understrekes gjennom praksisene i BoD:

Finally, we emphasize the nurturing and serving function of Christian fellowship in the Church. The personal experience of faith is nourished by the worshiping community. For Wesley there is no religion but social religion, no holiness but social holiness. The

288 Gibbs & Bolger 2006 : 52

289 NEEBoD 2009 : 65

290 Gibbs & Bolger 2006 : 51, NEEBoD 2009 : 103

291 NEEBoD 2009 : 103

292 NEEBoD 2009 : 90, 113

293 NEEBoD 2009 : 52 (§31)

294 NEEBoD 2009 : 65

295 NEEBoD 2009 : 68

communal forms of faith in the Wesleyan tradition not only promote personal growth; they also equip and mobilize us for mission and service to the world²⁹⁶.

Slik blir også det sosiale engasjementet en del av det BoD kalle den allmenne tjenesten²⁹⁷. Så selv om de sosiale prinsipper som konkretiserer kirkens sosiale engasjement ikke er forpliktende, så er man som medlem i UMC forpliktet til en sosial tjeneste: til å helbrede de syke, gi mat til de sultne, ta vare på den fremmede, frigjøre den undertrykte, være tilstede med omsorg og medfølelse, og arbeide for å utarbeide sosiale strukturer som er i overensstemmelse med evangeliet²⁹⁸.

Dette sosiale engasjementet er også sterkt tilstede i EC, og gjennomsyrrer kanskje bevegelsen i en enda større grad. Dette tar ikke bort det sterke sosiale engasjementet man finner i UMC, men da EC har en mindre overbygging blir muligens de sosiale praksisene enda mer tydelige for det enkelte menighetsmedlem. Også i EC er fellesskapet utgangspunktet, men her frigjør man det sosiale engasjementet og fellesskapet fra kirken som institusjon. Praksisene som synliggjør og konkretiserer Guds rike anses som viktigere enn gudstjenesten slik Gibbs & Bolger uttrykker det:

Such leaders develop a growing conviction that the real issue is not where a church meets, the style of the service, or even the structure but that the kingdom of God is embodied in the life of the community. They move to establish their practices around Jesus and the kingdom, and the church "service" decreases in importance²⁹⁹.

For meg virker det som om tanken EC har om Guds rike og det å aktivt oppsøke det Gud gjør i verden for å kunne ta del i det får forrang over den tradisjonelle gudstjenestefeiring. En slik tankegang finner jeg ikke i UMC. Men hos både UMC og EC finner man en aktiv Gud, hvor kirken også kirken får ta del i Guds arbeid. Guds arbeid skjer både gjennom DHÅ og mennesker, men initiativet ligger alltid hos Gud. Dette er synlig både gjennom ECs fokus på missio Dei og UMCs fokus på den forutgående nåde.

Hvis man skal problematisere det sosiale engasjementet i EC og UMC så handler det for meg om forholdet mellom institusjon og det enkelte medlem. For UMC kan man sette spørsmålsteget det enkelte medlem handler ut fra det sosiale engasjementet man finner i BoD eller om man overlater dette til kirken som institusjon og dens profesjonelle aktører. EC mangel på strukturer er heller ikke uproblematisk i sånn henseende da det kan tenkes at dette fører til mangel på kontinuitet og evne til å gjennomføre større samfunnsnyttige prosjekter. EC kompenserer for dette i noe grad ved at de gjerne samarbeider med organisasjoner og institusjoner som står utenfor deres egen

296 NEEBoD 2009 : 69

297 NEEBoD 2009 : 104 (§122)

298 NEEBoD 2009 : 104 (§122)

299 Gibbs & Bolger 2006 : 96

sammenheng, samtidig som de i Jesus ser en modell hvor møte med enkeltmennesker er det som er det viktige.

4.6 Å leve som fellesskap – å lede som én kropp

UMC har en nøye definert struktur som angir en konneksjonal kirke, med høy grad av demokrati i alle ledd hvor både ordinerte og lekfolk er aktivt deltakende. Ikke minst understrekes dette av at alle konferanser har like mange ordinerte som lekdelegater. Det eneste unntaket er pastoratkonferansen hvor lekfolket vil utgjøre flertallet.

I forhold til EC er det også verdt å nevne hvordan biskopene som er instruert av Generalkonferansen utfører tilsyn med både årskonferanser og menigheter, og det juridiske råd som vil avgjøre lovligheten av alle lovendringer og lovforklaringer. Med andre ord har man en overordnet demokratisk struktur, hvor makten er klart fordelt i ulike organer og posisjoner. Biskopene har således heller ikke noen annen formell makt enn det som er gitt dem av Generalkonferansen.

Denne strukturen må forstås som UMC spesifikke respons på Guds kall til tjeneste i verden, uten at det devaluerer andre kirkesamfunn og organisasjonsformer.

The outreach of the church springs from the working of the Spirit. As United Methodists, we respond to that working through a connectional polity based upon mutual responsiveness and accountability³⁰⁰.

For UMC er det viktig at kirken står i en relasjon. Derfor kan heller ikke den enkelte menighet ta større avgjørelser uten at man avholder en pastoratkonferanse med tilsynsmannen tilstede. Denne relasjonen synliggjøres også i at man som pastor ikke er ansatt av den lokale menighet, men blir utnevnt av biskopen i årskonferansen.

Relasjoner er også helt sentralt i EC, men her er det de personlige relasjonene som er alfa og omega. Og istedet for en struktur med en høy grad av kontroll og definerte roller, så vil man i EC slippe kontrollen og i liten grad definere hverken roller/posisjoner og hvordan avgjørelser blir tatt.

I stedet er det tillit, evner og lidenskap som ligger til grunn for de ulike oppgaver og lederskap. Det gjør at fellesskapet gjerne anerkjenner ledere uten å gi dem noen offisiell rolle, og man vil ofte søke konsensus i avgjørelser.

Dette må ikke ses på som et pragmatisk valg, men noe som er teologisk begrunnet med det

300 NEEBoD 2009 : 69

allmenne prestedømmet, treenigheten som står i relasjon til hverandre, og kirken som et legeme hvor Kristus er hodet. Ikke minst har det sin bakgrunn i ønsket om å bruke Jesus som modell:

Emerging churches pursue the "new family" practices as modeled by Jesus and his followers, and their embodied way of life operates similarly to the life of an extended family. If a church begins to look like a family, then all its institutional practices will undergo change. Church as family is primarily about relationships. It is not about meetings, events, or structures³⁰¹.

Jeg vil derfor si at UMC har en praksis hvor man vektlegger det som kan kalles en institusjonell relasjon, mens EC handler om personlig relasjon alene. Dette vil jeg også si gjenspeiler seg i forholdet til andre kirkesamfunn hvor BoD understreker viktigheten av en økumenisk dialog³⁰², så snakker EC om å danne nettverk (relasjonelt) hvor den globale kirken knyttes sammen³⁰³.

Man kan diskutere hvor forskjellige et formelt og uformelt nettverk egentlig er, men for meg så utgjør dette en nyanseforskjell. I de formelle nettverkene så møtes man først og fremst som utsendinger fra en institusjon, men i de relasjonelle nettverkene så er det vennskapet og relasjoner som binder nettverket sammen. Slik bindes nettverket sammen uten at man trenger å ta utgangspunkt i de formelle posisjoner man innehar.

4.7 Medlemskap og fellesskap

Noen av de samme relasjonelle forskjellene finner vi når vi ser på medlemskap (tilhørighet) i UMC og EC. Når man går inn som medlem i UMC avgir man medlemsløfter som både lover troskap til Kristus (og dermed den universelle kirken) og til Metodistkirken, og således blir man del av et paktsfellesskap.

Medlemsskap eller tilhørighet i EC har flere, og tildels motstridende aspekter. Jeg skal her belyse de ulike aspektene før jeg kort sammenfatter dem.

Tildels opererer man med en form for overgivelse («commitment») til fellesskapet som kan ligne det man finner i UMC. De to følgende uttalelsene hentet fra Gibbs & Bolger er eksempler på en slik overgivelse:

For some emerging churches, church is equated with a set of commitments. Simon Hall (Revive, Leeds, U.K.) explains, "We're moving toward membership of Revive having nothing to do with attending a particular meeting. Instead, it's about being accountable

301 Gibbs & Bolger 2006 : 97

302 NEEBoD 2009 : 79

303 Gibbs & Bolger 2006 : 195

(through a small group, prayer triplet, soul friend, spiritual director, etc.) to five basic values of discipleship. There is no law (you shall pray for this length of time, four times a day), but there is a sense of movement (this is my next step in following Jesus). I thought many would be against something that sounds judgmental and exclusive to liberal ears, but pretty much everyone is up for it³⁰⁴.

For Dodridge, commitment and accountability-not attendance at a particular meeting-mark one's membership in the community³⁰⁵.

På en annen side anser man vennskapet og de personlige relasjonene som helt grunnleggende. En av studiets informanter Steve Colins uttaler «...friendship is amazingly strong glue, and all the heavier forms of commitment fall apart without it³⁰⁶». Dermed ser det ut til at vennskapet er det grunnleggende, og dermed viktigere enn overgivelsen.

Det siste aspektet kan ses å stå i en viss motsetning til både vennskapet og overgivelsen, samtidig som det kan innbefatte begge de to aspektene. Det siste aspektet er nemlig menigheten som familie.

Det er dette aspektet jeg finner som det mest dominerende når man snakker om EC som fellesskap, og også dette som har en klar teologisk begrunnelse.

Igjen er begrunnelsen hentet fra tanken om Guds rike, evangeliene og Jesus liv som modell³⁰⁷.

Denne nye familien deler karakteristikkene til en vanlig familie, i den grad at man ikke står fritt til å velge sine familiemedlemmer, man er alltid del av familien uansett hvor man befinner seg, og man er ikke opptatt av om familien vil oppfylle ens behov³⁰⁸. Men en slik tankegang krever da også en overgivelse til relasjonene slik Andrew Jones fra menigheten Boaz understreker dette:

I believe the commitment is relational more than institutional. Emerging people commit to one another and to God, and that commitment is deep and lasting. We are stuck together as family, even if we don't like one another³⁰⁹.

Jeg vil derfor si at i UMC er overgivelsen mer institusjonell, og man ser medlemskapet som et paktsfellesskap, mens man i EC ser på overgivelsen som relasjonell, hvor man blir del av et familiefellesskap. Medlemsskapet i UMC har sine røtter i klassemøtene hvor disiplin, sosialt engasjement og evangelisering spilte en viktig rolle³¹⁰, mens bakgrunnen til EC er teologisk begrunnet i hvordan Jesus inkluderte de rundt seg, og hvordan hans etterfølgere utgjorde en familie

304 Gibbs & Bolger 2006 : 105

305 Gibbs & Bolger 2006 : 105

306 Gibbs & Bolger 2006 : 107

307 Gibbs & Bolger 2006 : 96

308 Gibbs & Bolger 2006 : 97

309 Gibbs & Bolger 2006 : 97

310 Ruud 2000 : 43 (kapitel 4.2.2)

utfra Matteus 12.48³¹¹.

4.8 Om kirken

Når det gjelder kirken vil jeg med dette kapittelet prøve å svare på følgende spørsmål: Hvem er kirken, hva er kirken og hva er kirkens hensikt og oppdrag. I utgangspunktet er det enklere å finne svarene på dette hos UMC, da man finner klare definisjoner av dette i BoD. Jeg vil her ta med noen av de mest sentrale avsnittene som gir oss en forståelse av hva hvordan UMC ser kirken og menigheten.

Dette første avsnittet er hentet fra trosartiklene, og sier oss hva kirken er:

Article XIII—Of the Church

The visible church of Christ is a congregation of faithful men in which the pure Word of God is preached, and the Sacraments duly administered according to Christ's ordinance, in all those things that of necessity are requisite to the same.³¹²

Det andre avsnittet er fra kapittelet som omhandler den lokale kirke. Dette sier oss hva kirkens hensikt er og danner således grunnlaget for kirkens eksistens:

Under the discipline of the Holy Spirit, the church exists for the maintenance of worship, the edification of believers, and the redemption of the world.³¹³

Det siste avsnittet som jeg har valgt å ta fra BoD gir kirkens primære oppgaver og dens misjon:

Primary Tasks—The local church shall be organized so that it can pursue its primary task and mission in the context of its own community—reaching out and receiving with joy all who will respond; encouraging people in their relationship with God and inviting them to commitment to God's love in Jesus Christ; providing opportunities for them to seek strengthening and growth in spiritual formation; and supporting them to live lovingly and justly in the power of the Holy Spirit as faithful disciples.³¹⁴

EC har ikke et sett doktriner eller paragrafer som kan gi oss samtlende definisjoner som BoD gjør for UMC, men Gibbs & Bolger har noen passende avsnitt som her kan gi oss svar.

Hva kirken er og dens hensikt og oppdrag:

The church is primarily a people, not simply a place to meet.³¹⁵

311 Gibbs & Bolger 2006 : 97

312 NEEBoD 2009 : 81 (§103 Article XIII – Of the Church)

313 NEEBoD 2009 : 145 (§201)

314 NEEBoD 2009 : 163 (§243)

315 Gibbs & Bolger 2006 : 90

The church is first the product of mission before it is an agent of mission. The church consists of those people who have been called out and called together in order to be sent into the world to witness to the kingdom.³¹⁶

I utgangspunktet kan man mene at UMC har en mye klarere definisjon av dette enn det Gibbs & Bolger serverer i sitt studie, men jeg mener at dette uansett danner et ganske godt utgangspunkt for en sammenligning.

Hvis vi ser på UMC først så ser vi her en klar arv fra Church of England, og dermed også den reformerte kirke hvor Ordet og sakramentene spiller en helt sentral rolle. Men vi kan også lese ut en tanke om *ecclesiola in ecclesia* som man finner i Luthersk pietisme og som UMC har arvet fra den opprinnelige metodistbevegelsen i England³¹⁷.

Når det står at kirken eksisterer for å opprettholde tilbedelsen («worship») så setter det etter min mening et fokus på gudstjenestefeiringen og andre møter hvor tilbedelse skjer.

Man ser også at en av dens primæroppgaver er å nå ut og ta imot de som responderer. Her mener jeg man kan ane et institusjonelt og sentripetalt fokus, som EC kritiserer³¹⁸. Selv om UMC nok ser seg selv som et misjonalt fellesskap³¹⁹ ved at de sier at kirkens oppdrag er å gjøre disipler for å transformere verden³²⁰.

Det blir feil å beskrive sitatene fra Gibbs & Bolger som en endelig definisjon av kirken som EC ser det, men må vel heller ses på som et forsøk på en beskrivelse som dekker noe av det sentrale. Men det er allikevel et par momenter vi kan merke oss i disse få linjene.

Det ene er at hverken Ordet eller sakramentene er nevnt. Det betyr ikke at dette ikke har betydning i EC og som jeg har vist så vil særlig nattverden ofte bli vektlagt av EC, men dette er ikke så sentralt eller viktig at man tar det med når man ønsker å beskrive hva kirken er. Således tar ikke EC del i reformasjonsarven på samme måte som UMC.

Når EC snakker om sitt oppdrag så sier de først og fremst at kirken er et resultat av Guds oppdrag («mission»), og her kan man gjerne trekke teologiske paralleller til UMC forutgående nåde. Men man ser også et fokus på at man er sendt ut. Når man ser dette i sammenheng med resten av Gibbs & Bolgers studie, så ser man klart dette sentrifugale fokuset som ligger til grunn³²¹. Dette er da også et resultat av EC tanker om Guds rike, og en Guds som er aktiv i verden. For EC blir kirken som et

316 Gibbs & Bolger 2006 : 91

317 Frank 2006 : 58

318 Gibbs & Bolger 2006 : 50

319 NEEBoD 2009 : 106 (§131)

320 NEEBoD 2009 : 103 (§120, §121)

321 Gibbs & Bolger 2006 : 50

relasjonelt fellesskap som synliggjør Guds rike viktig, men kirken som en institusjon blir uviktig, da det var fellesskapet og relasjonene Jesus vektla i evangeliene.

4.9 En pragmatisk holdning

Jeg har allerede i innledningen av denne drøftingen kommet med påstanden om at både EC og UMC i stor grad bygger på en praktisk teologi. I dette avsnittet vil jeg også se nærmere på om man også har holdepunkter for at man finner en pragmatisk holdning til både organisasjonsform, strukturer og teologi.

Packard argumenterer i sin doktoravhandling for at EC bevist bruker strategier for å hindre institusjonalisering. Jeg vil gå enda nærmere inn på dette i et senere avsnitt, men i utgangspunktet vil jo dette tilsi at man har gjort et veldig bevist valg rundt dette.

På den andre siden så må man også ha i minne at EC er en svært ung bevegelse som spriker i mange retninger, og at noen av valgene og praksisene kanskje viser en mer pragmatisk holdning enn det man gjerne vil innrømme. Dette kommer godt til syne i følgende uttalelse av Andrew Jones:

A lot of emerging churches don't have professional leadership. It would be easy to say this is a biblical response-that the New Testament church had a plurality of elders, not a single pastor. But the fact may be more pragmatic and economic. With the current movement of thousands and thousands of emerging churches globally, within a short period of time, there are neither the resources nor the strategic desire to place a paid professional at the head of each emerging church.³²²

Nå vil nok mange EC ledere være uenig med Jones og kanskje med rette i større grad vektlegge det teologiske, men jeg mener at man iallefall finner en tendens til en slik pragmatisk holdning som Jones viser i dette eksempelet. Karen Ward fra Church of the Apostles i Seattle viser også til det samme når hun sier «structures are created as they are needed by the gospel³²³».

At man finner en pragmatisk holdning hos UMC er derimot nærmest hevet over en hver tvil. Mange historikere har da også kalt metodistene for det mest amerikanske kirkesamfunnet på grunn av sin pragmatiske holdning som gjenspeiler den amerikanske kulturen³²⁴.

Jeg vil si at dette gjenspeiler seg både i UMC maktfordelingsstruktur, BoDs ulike paragrafer som ofte har blitt til som svar på utfordringer³²⁵ og hvordan man forholder seg til paragrafer, doktriner og

322 Gibbs & Bolger 2006 : 213

323 Gibbs & Bolger 2006 : 113

324 Frank 2006 : 66

325 Frank 2006 : 145

ordninger som i noen tilfeller ser ut til å stå i motsetning til hverandre og i andre tilfeller ser ut til å ha mistet noe av grunnlaget for at de ble til i første omgang³²⁶.

Et eksempel på dette finner vi i BoD hvor man både finner religionsartiklene til The Methodist Church og trosbekjennelsen til The Evangelical United Church, hvor begge anerkjennes og likestilles som trosgrunnlag.

I likhet med EC så består UMC av en syntese av ulike tradisjoner. I UMC speiler denne syntesen seg både i teologi, struktur og praksiser, hvor vi finner spor av ulike tradisjoner som pietisme og puritanisme, katolsk tradisjon, reformasjon og evangelisk vekkelseskristendom³²⁷. Men i denne syntesen av ulike tradisjoner og blant de ulike meninger som UMC rommer så er det praksisene som holder kirken samlet:

Moreover, song and prayer, scripture and fasting, communing and giving to the poor, are disciplines deeply etched into Methodist character. Returning to them regularly is still the pattern that allows new syntheses to be woven³²⁸.

Denne syntesen er i EC først og fremst synlig i hvordan de forholder seg til ulike spirituelle tradisjoner, og også her finner vi en pragmatisk holdning. Det følgende sitatet fra Paul Roberts viser en praksis som jeg mener er dekkende for store deler av EC:

We have been very eclectic. That's been the name of the game from the beginning. Sometimes we use the stuff we have made up ourselves and sometimes stuff from books (e.g., Henri Nouwen), stuff from classic writers on spirituality (Teresa of Avila, Julian of Norwich, Ignatius Loyola), and stuff from the culture³²⁹.

Slik får EC en spiritualitet som rommer et spenn fra karismatisk spiritualitet, til klosterspiritualitet, og som også ofte vil romme ulike liturgiske tradisjoner.

Men denne syntesen som man finner i EC ser ut til å være begrenset til spiritualiteten og åndelige praksiser, og får ikke utslag de samme utslag når det kommer til struktur og organisasjon. Her vil jeg påstå at mens UMC i stor grad har hentet inn elementer fra ulike tradisjoner, og også sekulære styresett når det gjelder organisasjon og struktur, så er EC i større grad tuftet på noen særegne teologiske tanker som gjennomsyrrer hele bevegelsen.

Denne teologien finner man best representert i den første kjernepraksisen som handler om å identifisere seg med Jesus – og i denne praksisen så finner vi også tanken om Guds rike og missio

326 Frank 2006 : 67

327 Frank 2006 : 55 - 61

328 Frank 2006 : 68

329 Gibbs & Bolger 2006 : 222

Dei. Denne kjernepraksisen og teologien som er integrert i denne følger som en rød tråd gjennom de andre praksisene. Slik at selv om man kan finne en grad av pragmatisk holdning og teologisk syntese, så setter EC grenser for dette ved at den første kjernepraksisen er så grunnleggende at den preger og definerer alle de andre praksisene. Derfor vil jeg påstå at UMC har et større innhold av syntese enn EC.

4.10 Institusjonalisering og motstand

Frank peker på tre fundamentale funksjoner som har vokst fram i amerikanske kirkesamfunn, og som også gjelder UMC. Det første er at de fikk systemer som gjorde at menighetene kunne få kvalifiserte pastorer og i tillegg en struktur og disiplin som var nødvendig for å opprettholde kirken. Det neste var at kirkesamfunnet samlet seg om et felles oppdrag som menighetenes arbeid og ressurser ble samlet om. Og det tredje var at de fikk systemer som sikret at alle som ønsket det kunne bli inkludert og delta i dette arbeidet³³⁰.

Men alle disse funksjonene og strukturene ble lagt for en hensikt. Karen Ward sier i studiet til Gibbs & Bolger at «structures are created as they are required by the gospel³³¹.» Selv om dette er sagt i forbindelse med EC så vil jeg dette i høy grad er dekkende for UMC og uttrykker den pragmatiske holdningen som jeg allerede har omtalt.

Når UMC har valgt å organisere seg slik de har gjort, så er dette fordi de finner det tjenlig i forhold til det oppdraget de har som kirke. Gilbert T. Rowe som blant annet underviste på Southern Methodist University skriver følgende:

When Methodism created the office of steward, or class leader, or bishop, it did not ask, Can this office be found in the New Testament? The only question was, Will it help to spread New Testament religion? Therefore this Church has never been affected by institutionalism. It has always known that the form of the institution should be determined by the task to be performed.³³²

Utsagnet til Rowe stemmer når man tar i betraktning at Generalkonferansen står fritt (med unntak av noen få begrensinger) til å forandre BoD i takt med endringene i tiden, slik at organisasjonen er tilpasset de utfordringene man står overfor og således kan være effektive i det oppdraget kirken har.

Men samtidig så har BoD vokst i omfang og kompleksitet, og årets forsøk fra Generalkonferansen på å gjøre større endringer i organisasjonsstrukturen endte i kaos da disse ikke gikk igjennom den

330 Frank 2006 : 73

331 Gibbs & Bolger 2006 : 113

332 Rowe 1926 : 56

nødvendige godkjenningen i det juridiske råd. UMC må dermed sies å både ha en organisasjon som hele tiden prøver å være rettet mot oppdraget, samtidig som man kjenner noen av (de negative) utfordringene fra det som synes å være en økende grad av institusjonalisering.

Det som er interessant i så henseende er hvordan Packard viser til at institusjonalisering brukes for forklaringsmodell for hvorfor organisasjoner blir mer lik hverandre og mister sitt særpreg. Slik kan det også stilles spørsmål ved om UMC har mistet sitt særpreg, og at den selvforståelse som UMC har ikke stemmer overens med det inntrykket utenforstående har av organisasjonen. Men i utgangspunktet har strukturen for UMC en praktisk verdi i det at den gjør kirken i stand til å utføre sitt oppdrag.

Når det gjelder EC så finner Packard en aktiv motstand mot institusjonalisering hvor man tar i bruk ulike strategier. Dette gjøres blant annet ved at man begrenser rollen til de profesjonelle, at man ikke opererer med faste mønstre for hvordan avgjørelser tas, at man blander sammen de beste sidene av ulike modeller og tradisjoner, og ikke minst at man unngår å utforme en klar ideologi eller sett med doktriner³³³. Packards organisasjonskarakteristikk viser hvilke utslag dette gir i forhold til tradisjonelle kirkesamfunn.

Hverken UMC og EC vil påstå at deres modell er den eneste rette eller at den form de har valgt nødvendigvis er bedre³³⁴. Men hvor UMC viser til en pragmatisk holdning, så vil jeg påstå at EC har en grunnleggende teologi som ligger til grunn for deres valg når det gjelder struktur og institusjonaliseringsmotstand, og denne teologien er fundert i tanken om Guds rike:

For emerging churches, the key challenge is to dismantle all systems of control and to reconstruct a corporate culture according to the patterns of the kingdom. Leaders in emerging churches ask how they are to express the life of Jesus in this culture at this time. These are not questions of church structure per se. Much more fundamentally, they are kingdom questions. Structural questions of church can be considered only after the kingdom has proper priority. How much emerging churches utilize the kingdom as a leveling force determines the ultimate shape of their communities.³³⁵

Det er altså Guds rike, og dermed også Jesu liv som modell og eksempel som danner grunnlaget for hvordan fellesskapene blir formet og fungerer. Et eksempel på dette finner vi når Jason Evans i studiet til Gibbs & Bolger sier «We are not planting a church; instead, we want to embody the kingdom»³³⁶.

333 Packard 2008a : 2

334 Packard 2008a : 2

335 Gibbs & Bolger 2006 : 194

336 Gibbs & Bolger 2006 : 60

I en så løs bevegelse som EC er og som ikke ønsker å utforme en spesiell ideologi eller sett med doktriner, så finner jeg det interessant at det på dette området ser ut til å finnes en klar teologisk og ideologisk begrunnelse, mens man i UMC finner en mer pragmatisk holdning. Det andre som er interessant er at med sin institusjonaliseringsmotstand så vil EC lettere kunne beholde sin egenart i forhold til mer tradisjonelle institusjonaliserte kirkesamfunn som i større grad står i fare for å miste sin egenart.

UMC står allikevel i en slags mellomposisjon da dens struktur slett ikke står fast, men kontinuerlig er oppe til evaluering og gjennomgår forandringer. Spørsmålet er vel da heller om UMC klarer å forandre seg i rett takt, slik at de hele tiden står rustet til å kunne utføre sitt oppdrag på en mest mulig effektiv måte slik målet er. Det kan dermed se ut som om UMC er mer pragmatisk og dermed også mer fleksibel, men at EC i større grad står rustet til å kunne bevare sin egenart.

4.11 Pastorens rolle

EC velger bevist å begrense pastorens rolle som en strategi i deres institusjonaliseringsmotstand, mens pastoren i UMC har en utfyllende liste med ansvarsområder og plikter. Disse er utførlig listet i BoD §340.2. For å vise hva pastorens rolle er så velger jeg her å referere hovedpunktene fra BoD §340.2³³⁷:

Ordet og kirkelige handlinger

1. Å forkynne Guds Ord, lede i tilbedelse, lese og lære Skriften, og engasjere folk i studier og i å dele vitnesbyrd.
2. Å veilede mennesker med personlige, etiske eller åndelige problemer.
3. Å utføre kirkelige handlinger som vielser og begravelser.
4. Å gå besøke hjemmene, særlig blant de syke, gamle, i fengslet og til andre i nød.
5. Å holde alle betroelser ukrenkelige, inkludert konfesjonelle betroelser. Unntatt i tilfeller av mistanke om barnemishandling eller omsorgssvikt, eller i andre tilfeller hvor den sivile lovgivningen krever rapportering.

Sakramentene

1. Å forvalte sakramentene dåp og Herrens nattverd
2. Å oppmuntre den enkeltes og menighetens bruk av de andre nådemidlene

337 NEEBoD 2009 : 240-242 (§340.2), egen oversettelse

Orden

1. Å være den administrative leder av den menigheten slik at man ivaretar menighetens organisatoriske plikter blir ivaretatt.
2. Å forvalte menighetens anliggender i forhold til utnevnelser, årskonferansen og kirken ellers.
3. Å delta i kirkens programmer og studiemuligheter.

Tjeneste

1. Å legemliggjøre Jesu lære gjennom tjeneste og tjenende lederskap.
2. Å utøve pastoral ledelse i menighetne slik at men fremmer disippelgjøring.
3. Å bygge Kristi legeme som en omsorgsfullt og gavmildt fellesskap som utvider Kristi tjeneste til verden..
4. Å delta i samfunnet og I økumenisk og inter-religiøse spørsmål, og til å oppmuntre folk til å bli involvert på en slik måte at de ber og arbeider enheten I det kristne fellesskapet.

§340.2 inneholder også en god del underpunkter som jeg her har valgt å utelate, og som går enda mer detaljert til verks. Som man tydelig ser er listen omfattende, og pastorens ansvar og plikter dekker et bredt felt. I forhold til EC kan det være verdt å særlig legge vekt på at som pastor i UMC så forvalter man sakramentene og at man også har et administrativt ansvar.

I følge Packard vil pastorens rolle i EC bli begrenset slik at man unngår at pastoren eller en annen i en profesjonell kirkelig funksjon vil kunne opprettholde institusjonelle praksiser³³⁸. Blant annet vil ansvaret for menighetens program og aktiviteter være spredt utover menigheten, slik at både initiativ og opprettholdelse av menighetens program er avhengig av den enkelte. Dette gjør at menigheten til enhver tid står fri til å bruke sine ressurser etter menighetsmedlemmenes ønsker.

De praksiser og verdier som ligger til grunn for en slik holdning i EC handler ikke alene om en motstand mot institusjonalisering, men man finner begrunnelsen i praksiser som å leve som fellesskap, å delta som produsenter og å lede som en kropp.

Dermed så finner man den teologiske begrunnelsen i blant annet det relasjonelle familiefellesskapet som de finner modellert av Jesus i evangeliene og Paulus omtale av de kristne som et legeme.

Men UMC må ikke bli sett på som en hierarkisk kirke hvor alt ansvar er overlatt til de profesjonelle. Lekfolket har en sentral plass som vises tydelig både i hvordan konferansene er bygd opp, men ikke

338 Packard 2008a : 4-5

minst i BoDs kapittel om tjenesten til alle kristne³³⁹. Selv om pastoren fyller mange funksjoner innenfor UMC så tar det ikke bort ansvaret og tjenesten som er gitt til alle kristne.

Men UMC organisering på dette punkt kan heller ikke bli sett på som kun en praktisk organisering, da BoD begrunner ordinasjonen og de oppgaver som følger med med mønsteret som de finner i urkirken, hvor apostlene ledet menighetene gjennom bønn, undervisning forkynnelse, rettledning for både det åndelige livet og samfunnslivet, etablerte lederskapsstrukturer og forkynte evangeliet til unåde³⁴⁰.

Her ser vi altså at EC og UMC i tillegg til det som kan se ut som mer praktiske valg, har en ulik teologisk begrunnelse og velger å vektlegge ulike skriftsteder og bibelske eksempler. Selv om tjenesten til alle kristne i stor grad er lik er altså synet på det man kan kalle spesielle tjenester ulike.

339 NEEBoD 2009 : 103ff

340 NEEBoD 2009 : 199 (§302)

5 Konklusjon

Når jeg valgte å gå inn i denne problemstillingen så hadde jeg to motivasjonsfaktorer som lå til grunn. Det ene var komme med et innspill i arbeidet som gjøres i Metodistkirken i Norge med tanke på menighetsplantinger, og dermed se på muligheten for å plante menigheter som har en annen form og uttrykk enn den vi tradisjonelt kjenner fra Metodistkirken i dag. Den andre motivasjonsfaktoren var at jeg hadde en tese om på tross at ulikhetene i form og uttrykk, så har EC og UMC mange likhetstrekk slik at de ikke er så ulike som man kanskje vil tro.

Når det gjelder tesen så så ble denne både bekreftet og avkreftet. Det vil si at EC og UMC er svært ulike i form og uttrykk samtidig som de har mange likhetstrekk. Men i arbeidet med oppgaven så fant jeg også noen ulikheter som gjør at EC ikke kan bli integrert inn i UMCs struktur.

Da jeg gikk inn i oppgaven så trodde jeg i utgangspunktet at det eventuelt ville være UMC som ikke hadde nok rom eller fleksibilitet for å ta inn EC menigheter inn i sin struktur. Men jeg vil påstå at det var EC som med en teologisk begrunnelse avviste UMCs strukturer.

BoD inneholder en stor grad av fleksibilitet, i tillegg til at den revideres hvert fjerde år, slik at den kan ta opp i seg endringer i takt med samfunnsforandringer. Slik vil man ha mulighet om ønskelig å ta inn EC menigheter, selv om man nok ville opplevd utfordringer og gnisninger da de organisatoriske og strukturelle rammene til UMC ennå ville ha preget en slik menighet.

Men for EC er ikke struktur og organisasjonsform et praktisk spørsmål, for mange så handler dette i høyeste grad om teologi, og om hvilke bibeltekster man velger å vektlegge. Slik vil man ved å underlegge seg UMCs strukturer gå imot noe av selve kjernen i sin egen teologi. Sånn sett er UMC og EC to ulike uttrykk i den universelle kirke, som både speiler den tiden de ble formet i, men som også bringer inn sine egne teologiske særegenheter.

Problemstillingen som jeg stilte i innledningen var: «Hvordan passer Gibbs og Bolgers beskrivelse av Emerging Church med Metodistkirkens strukturer slik de fremkommer i Metodistkirkens lære og kirkeordning?» Svaret må da bli at den på tross av sine mange likheter, så inneholder EC inkompatible elementer, slik at en sann EC menighet ikke kan bli innlemmet i UMC og fortsatt være tro mot sin egen teologi.

Men alle likhetene som finnes kan kanskje fungere som en inspirasjon og katalysator for UMC til å gjenoppdage sitt særpreg og gi dem form og uttrykk i en ny tidsalder. Jeg tenker da her særlig på UMC som en misjonarisk bevegelse, det sosiale engasjement, den allmenne tjenesten, den forutgående nåden, helliggjørelsen og den allmenne tjenesten i Kristus som elementer man finner paralleller til i

EC. Slik sett har jeg forhåpentligvis oppfylt min første motivasjonsfaktor slik at oppgaven kan fungere som et innspill til Metodistkirkens menighetsplantingsarbeid.

5.1 Videre forskning

I en slik oppgave oppstår det alltid interessante spørsmål og problemstillinger som faller utenfor problemstillingen og/eller ikke har tid til å jobbe videre med.

Når det gjelder denne oppgaven så hadde det vært interessant å jobbet videre med noen av de teologiske likhetstrekkene man finner i EC og UMC. Jeg er viss på at det er skrevet mye om disse tingene på hver sin kant, men er mer usikker på om man har satt disse i en sammenheng.

Her tenker jeg på forholdet mellom missio Dei og den forutgående nåde, hvordan Guds rike blir forstått og vektlagt i EC og UMC og om det relasjonelle fokuset man finner i både EC og UMC som får vidt forskjellige uttrykk.

6 Litteraturliste

Bøker og artikler

Bosch, David J. (1991) *Transforming mission: paradigm shifts in theology of mission*. New York: Orbis books

Fotland, Roar, Refsdal, Knut, Berthling, Anne & Veland, Svein J. (2009) *Liturgier Metodistkirken*. Oslo: Metodistkirken i Norge. Hentet fra <http://www.metodistkirken.no/main/xmd-file.php?fid=7537>

Frank, Thomas E. (2006) *Polity, Practice and the Mission of The United Methodist Church: 2006 Edition*. Nashville: Abingdon Press

Gallagher, Shaun (1992) *Hermeneutics and Education*. New York: State University of New York

Gibbs, Eddie & Bolger, Ryan K. (2006) *Emerging Churches: creating christian community in postmodern cultures*. London: SPCK

Højlund, Asger C. (2008) *Emerging Churches: En ny måde at være kirke på?* Fredericia: Credo
Håndbok for Metodistkirkens menigheter (05.07.2012). Upublisert, hentet fra
<http://www.metodistkirken.no/main/xmd-file.php?fid=8910>

Krogh, Thomas (2009) *Hermeneutikk: om å forstå og fortolke*. Oslo: Gyldendal

Metodistkyrkans lära och kyrkoordning: Översatt och anpassad för Nordeuropa av Metodistkyrkans Centralkonferens i Bergen 1993. (1993) Helsingfors: Metodistkyrkan i Nord-Europa

Metodistkyrkans lära och kyrkoordning: Översatt och anpassad för Nordeuropa av Metodistkyrkans Centralkonferens i Pärnu 1997. Reviderad den 3 november 1998. (1998) Helsingfors: Metodistkyrkan i Nord-Europa

Moore, Henry (1824) *The life of the Rev. John Wesley, A.M.: fellow of Lincoln college: Vol 1*. London: John Kershaw

Osborne, Kenan. B. (2009) *A theology of the church for the Third Millennium: a Franciscan approach*. Leiden: Brill

Packard, Josh (2008a) *Emerging Church Research Summary*. Upublisert, hentet fra
<http://joshpackard.files.wordpress.com/2008/04/research-summary-ec.pdf>

- Packard, Josh (2008b) *Organizational Structure, Religious Belief, and Resistance: The Emerging Church*. Upublisert doktoravhandling, hentet fra http://etd.library.vanderbilt.edu/ETD-db/available/etd-03242008-094228/unrestricted/Packard_Dissertation.pdf
- Richey, Russel E., Campbell, M. & Lawrence, William B. (2005) *Marks of Methodism: Theology in Ecclesial Practice*. Nashville: Abingdon Press
- Rowe, Gilbert T. (1926) *The Meaning of Methodism: A study in Christian Religion*. Nashville: Cokesbury Press
- Ruud, Yngvar (2000) *Kristen spiritualitet i smågrupper i menigheten*. Upublisert Doctor of Ministry prosjektoppgave, hentet fra <http://www.metodistkirken.no/main/xmd-file.php?fid=7545>
- The Northern Europe and Eurasia Book of Discipline of The United Methodist Church - 2009*. (2009) Copenhagen: The United Methodist Church in Northern Europe & Eurasia.
- Tuell, Jack M. (2009) *The Organization of The United Methodist Church: 2009-2012 Edition*. Nashville: Abingdon Press
- VanDrunen, David (2010) *Living in God's Two Kingdoms: A Biblical Vision for Christianity and Culture*. Wheaton, Illinois: Crossway Books
- Wright, Nicholas T. (2009) *Surprised by Hope*. New York: Harper Collins
- Yoder, John H. (1994) *The Politics of Jesus*. Grand Rapids: Eerdmans

Elektroniske kilder

[http://www.dagen.no//Nyheter//Kristenliv/tabid/256/Default.aspx?](http://www.dagen.no//Nyheter//Kristenliv/tabid/256/Default.aspx?ModuleId=72726&articleView=true)

[ModuleId=72726&articleView=true](http://www.dagen.no//Nyheter//Kristenliv/tabid/256/Default.aspx?ModuleId=72726&articleView=true) besøkt 28.02.12

<http://www.freshexpressions.org.uk/ask/emerging> besøkt 12.08.12

<http://www.fuller.edu/academics/faculty/edmund-gibbs.aspx> besøkt 09.08.12

<http://www.fuller.edu/academics/faculty/ryan-bolger.aspx> besøkt 09.08.12

<http://www.metodistkirken.no/main/?mid=1106&pid=1336> besøkt 10.08.12

<http://www.metodistkirken.no/main/?mid=1106%CF%80d=1198&mod=7&art=8784>

besøkt 09.08.12